

KATOLIČKI LIST

ZVONIK

GODINA: II

BROJ: 10

Subotica, kolovoz - august 1995.

Cijena: 2,00 N. din

*KLASOVI, KLASOVI
PUNOS MIRISNIH NJIVA
CVJETAJTE, RASTITE
U VAMA SE
NOVI ŽIVOT SKRIVA.*

DANI ŽETVE I ZAHVALE

Veliki ruski pisac Turgenjev napisao je ovakvu priču: "Bog je pozvao sve kreposti na banket u rajske dvore. Sve su se odazvale i obukle najljepše haljine. Pjesme, rukovanja, nazdravice... Susret starih prijateljica bio je divan. Ipak, dogodilo se nešto neobično. Dvije se kreposti nisu poznale. Bogu je to bilo čudno pa ih povede u stranu i upozna ih jednu s drugom. Bile su to: dobrotvornost i zahvalnost. One izjaviše da se nisu na zemlji nikada susrele ni vidjele. Ovo im je bio prvi susret". Tako priča. A stvarnost naša svakidašnja?!

Još je jedna žetva završena. Bila je dobra, kažu. I država veli: žitom su popunjene sve robne rezerve. Jedino naše marne seljake, uz osjećaje zadovoljstva i zahvale, prati i tuga. Još jednom njihov rad je prezren. Trud gotovo uzaludan. Još jednom su radili samo za druge, a njima će ostati tek simbolična zarada... Pa ipak, oni i ove godine slave dužijancu. Zahvaljuju Bogu za pšenicu zlatnu. Kruha će biti i za njih i za sve one koji su, i ne radeći, ubrali plodove - za sebe. Neka, nek bude svima...

Takvi su naši ljudi. I ponosan sam što se Turgenjevljeva priča ne odnosi na naše seljake, na naše ljude. Oni su uvijek zahvalna srca. I za ono malo što dobiju. Svjedoči o tom i predivan običaj Hrvata Bunjevaca "Dužijanca", kojom oni prije svega Bogu zahvaljuju na završenoj žetvi i na kruhu svagdašnjem od novoga žita spremljenom. Prigoda je to i da si srcu dadu malo oduška. Da ožive svoje običaje. Pokažu svoje prekrasne nošnje. Zaigraju kolo uz mili zvuk tamburice. Tako gorčina prelazi u molitvu za one koji im nepravdu nanose. Tuga se pretvara u nadu da će iduće godine biti bolje. Obnavlja se pouzdanje: Bog je s nama. On se brine za nas... I tako im zahvalnost na kraju donosi mir i radost, koju im nitko i ništa ne može oduzeti.

Dobrotvornost i zahvalnost! Dvije kreposti koje bi uvijek trebale ići skupa. Uvijek dobrota nečijeg srca treba na drugoj strani kucnuti u žilu zahvalnosti. Uvijek reći hvala za svako dobro koje ti drugi učini. To je znak uljudnosti i znak kršćanstva. Kršćanin uvijek mora biti zahvalan - Bogu prije svega, jer sve što ima od njega je dar. I biti zahvalan ljudima. Dobar je čovjek i dobar kršćanin onaj koji zna zahvaljivati. Zahvalnost pak kuca na žilu moje dobrote i ljubavi. Vrhunac je zahvalnosti na dobrotu uzvratiti dobrotom i ljubavlju. To je savršenstvo. Takvi moramo biti. Nije li Isus rekao: "Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski"!

Ovaj broj "Zvonika" želi izvijestiti o "danim žita" i očitovati "zahvalnost srca". I sve drugo što donosimo ima samo jedan cilj: poticati na dobrotvornost i zahvalnost.

Budimo dobri i zahvalni da bismo bili savršeni i tako sretni!

Iskreno zahvaljujem svima na suradnji i pomoći, a svim čitateljima na zahvalnosti. Naime, najveća Vaša zahvalnost nama koji uređujemo "Zvonik" jest to što ga čitate.

Srdačno Vas pozdravlja i moli za Vas, vaš urednik

Andrija Anišić

TRENUTAK

Pričali su mi za jednog starijeg svećenika, koji je doživio dijamantnu svetu misu, da su ga jednom u društvu upitali kako mu je prošlo vrijeme. Časni starac je bez riječi ustao sa stolice, otišao do ormara i ponovo sjeo. Trenutak je još šutio a onda je rekao: "Tako je prošlo vrijeme, zemaljski život."

Biblija nam također govori o vremenu. U početku je Bog sve stvorio i pozvao u život. Od kaosa, nereda stvoreni su red i harmonija. Vrijeme nije samo izmjenjivanje kozmičkih mijena, već je ono sveta povijest. Bog u njih zahvaća i pomaže, poučava čovjeka.

Propovjednik nas poučava da sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme. On je pomalo skeptičan kad kaže da sve što biva već bijaše i što će biti već je bilo.

Za Gospodina Isusa znamo da se rodio u punini vremena. Svojim utjelovljenjem, rođenjem prepolovio je našu povijest. Poučavao je svoje da znaju čitati znakove vremena. Imao je vremena za čovjeka. Rado je rezgovarao, slušao drugoga. Kad su ga Grci tražili o Blagdanu, svečano izjavljuje: "Došao je čas da se proslavi Sin Čovječji." (Iv 12,23). Iza tih riječi Isus odlučno kreće u Jeruzalem gdje je slavio Posljednju Večeru i izvršio djelo našeg otkupljenja i spasenja.

Vrijeme je dar i obaveza. Što učiniti s njim? Stari su nas poučavali: "Pazi da te starost ne pita gdje ti je bila mladost?" U kršćanskoj duhovnosti poznata je i ova misao: vrijeme treba koristiti tako da se prvo uradi ono što je nužno i korisno pa tek onda ono ugodno.

Vrijeme može i opterećivati, može sporo prolaziti. Tko je doživio težu bolest, zna kako su teški noćni sati za bolesnika. Čini mu se da nikad proći neće, da je zora tako daleka... O satima boli, sumnje pjevao je pjesnik Cesarić. On kaže i ove stihove:

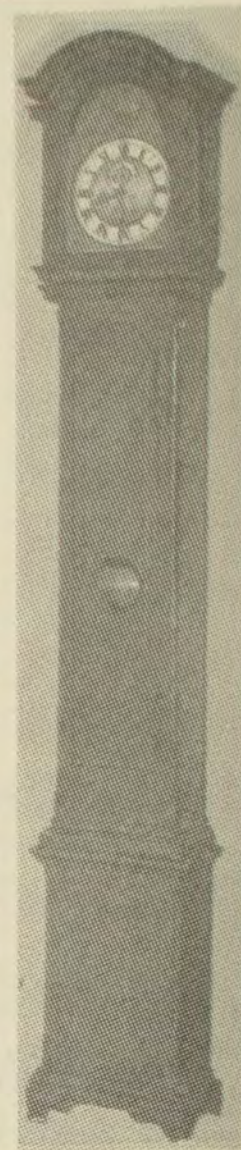
**"O sati sumnje, sati bola,
Ko stvara taj vas kleti neće;
Jer radosti su male svijeće,
A iz vas raste aureola."**

Iza teških trenutaka čovjek ojača, biva bolji, biva pročišćen...

Živimo u vremenu. Navijamo satove. Brojimo dane, mjesece. Ispraćamo godine. Ako je godina loša, nadamo se boljoj; ako je u mjesecu suša - nadamo se kiši u narednom mjesecu; ako je dan težak, sutrašnji će biti bolji. Doista je dobro pozitivno razmišljati.

Na zidu somborske župe naslikan je sat. Ispod njega stoji natpis: "Jedan ti je od ovih posljednji". Vjerujem da stari slikar nije htio plašiti, samo upozoriti. Doći će sat, trenutak koji će biti posljednji. Gospodine, u tom trenutku budi nam milosrdan i prepoznaj nas kao djecu svoju!

Lazar Novaković

VRIJEME KROZ GODINU - BLAGDANI

U prošlom broju smo protumačili što znači najdulji period crkvene godine, tj. Vrijeme kroz godinu. Prateći vjerno kršćansko okupljanje gdje se sluša Božja riječ i osvježava njegovim darovima, ovaj mjesec sav ulazi u to Vrijeme kroz godinu. Međutim, dobro je primijetiti nekoliko izuzetnih blagdana kojima se "prekida" to Vrijeme kroz godinu i koji unose veliko osvježanje svojim sadržajem i porukom. Inače, blagdani u crkvenoj godini imaju baš taj zadatak da se naše razmišljanje a i slavljenje po koji puta zaustavi nad onim redovitim i doživi izvanredno.

Nebeska stvarnost na zemlji - blagdan Preobraženja

Prvi blagdan koji u ovom mjesecu slavimo je Preobraženje Gospodina našega Isusa Krista (6.08.). Do pred dvije reforme kalendara ovo je za opću Crkvu bio zapovijedani blagdan. Sada je, nakon reforme kalendara, i dalje ostala svetkovina, tj. samo liturgijski što znači da se u crkvi toga dana slavi misa otajstva preobraženja a službene molitve crkve su protkane tom svetkovinom. Ove godine, jer je 06. 08. nedjelja, slaviti ćemo tu svetkovinu na dan Gospodnji i imati prilike kroz čitanja i slavljenje doživjeti veličinu otajstva preobraženja.

Isusovo preobraženje spada u "intimna očitovanja" učenicima koje je trebalo pripremiti na velike spasenjske događaje koji su u sebi nosili i sablazan smrti i strahotu muke, a vrlo teško su mogli pripremiti srca učenika na uskrsnuće. Isus stoga, vodi "stupove" prve Crkve svoje učenike na goru Tabor, koja je inače u Galileji slovila kao sveta gora, i u zanosu molitve pred njima očituje svoje božansko dostojanstvo uz služenje cjelokupnog Starog zavjeta u likovima dvojice velikana Mojsija i Ilije (Zakona i Proroka). Apostoli sve to vide. Do te mjere su ushićeni da žele zaustaviti vrijeme i uživati tu nebesku stvarnost. Međutim, to je samo čas objave da se sjetite u vrijeme kada dođe poniženje i muka da je Isus na križu isti onaj Isus koji je na Taboru u nebeskoj slavi. Znamo iz povijesti spasenja da su to teško povjerovali, ali Crkva slaveći ovaj blagdan želi i nama danas poručiti da u stvarnosti svakodnevnice prepoznamo istoga Isusa koji se jednakom ljubavlju objavljuje našim dušama i taborskom milinom i kalvarijskom tragedijom i da pravi vjernik nikada ne postaje u povjerenju i ljubavi i onda kada ga označuje privilegirano vrijeme nebeskog raspoloženja s Tabora, ali ni onda kada ga ta ista Božja ruka pritisne teretom križa, jer Isus ostaje naš Isus i za nas Spasitelj u svakodnevnici našega života.

Iz zemaljske u nebesku stvarnost - Uznesenje Marijino

Drugi blagdan, koji osobito opečaćuje mjesec kolovoz, je svakako svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije - Velika Gospa (15.08.) Nakon najnovije reforme kalendara to je ostao jedini zapovijedani marijanski blagdan kada je svaki kršćanin u savjesti obvezan na slavljenje svete mise i blagdanski odmor. Time je Crkva htjela

reći da je to i najveći marijanski blagdan. Naime, Gospa je svim svojim životom od začeća do uznesenja bila u službi otajstva spasenja. Svi blagdani, koji nas podsjećaju na njenu ulogu u djelu otkupljenja, su veliki, ali ipak postoji razlika u porukama pojedinih blagdana i u onome što za nas traje i sada kad se na nama ostvaruje djelo spasenja. Naime, Djevica i Bogorodica je nakon zemaljskog života, jer je bez grijeha začeta i grijeh je nije zasjenio, do kraja Bogu odana u cijelom životu. Nije mogla baštiniti raspadljivost groba, nego je dušom i tijelom proslavljena nebeskom slavom kao što je Krist nakon uskrsnuća uzašao na nebo preobraženom ljudskom naravi i zauzeo mjesto "s desne Očeve".

Isus sada i dalje vrši djelo spasenja kao jedini Posrednik i Veliki svećenik do onoga dana kada će nebeskom Ocu dovesti sve spašenike, tj. Crkvu. Marija, kao majka Isusova i majka Crkve, vrši istu ulogu koju je vršila u Isusovom životu, a to je subaštinica i suradnica djela otkupljenja. To znači da i sada Marija u nebu kao brižna Majka za nas zagovara i majčinski se stara za Crkvu. Stoga je svetkovina njenog uznesenja najveća marijanska svetkovina, jer završava jedan način postojanja da bi započeo drugi i drugačiji u kojemu Marija biva i predznak budućega svijeta i jedini član Crkve koji je do kraja ostvaren i pokazuje ono što i nas čeka nakon Sudnjeg dana.

Nije čudo što je ovaj blagdan u narodu tako duboko uvriježen da su nebrojena marijanska svetišta tih dana puna Marijinih pobožnika koji u njoj i vide i osjećaju moćnu Zagovornicu, brižnu Majku.

U ovom mjesecu ima i drugih svetačkih blagdana o kojima u ovoj godini nećemo pisati u "Zvoniku", nego smo samo pokušali približiti vam one najvažnije. Svaki spomendan pojedinog sveca je također prilika za slavljenje, napose kad se radi o velikim zaštitnicima kao što je sv. Ivan Vijanej, sv. Dominik, sv. Rok, sv. Stjepan, sv. Lovro itd.

Andrija Kopilović

LITURGIJSKI KALENDAR

6. kolovoza - Preobraženje Gospodinovo

I čit. Dn 7,9-10.13-14; II čit. Pt 1,16-19

Lk 9,28b-36

13. kolovoza - 19. nedjelja kroz godinu

I čit. Mudr 18,6-9; II čit. Heb 11,1-2.8-19

Lk 12,32-48

15. kolovoza - Uznesenje Blažene Djevice Marije

I čit. Otk 11,19a; 12,1-6a.10ab;

II čit. 1 Kor 15,20-27a

Lk 1,39-56

20. kolovoza - 20. nedjelja kroz godinu

I čit. Jr 38,4-6.8-10; II čit. Heb 12,1-4

Lk 12,49-53

27. kolovoza - 21. nedjelja kroz godinu

I čit. Iz 66,18-21; II čit. Heb 12,5-7.11-13

Lk 13,22-30

3. rujna - 22. nedjelja kroz godinu

I čit. Sir 3,17-18.20.28-29;

II čit. Heb 12,18-19.22-24a; Lk 14,1.7-14

Piše: Stjepan Beretić

U mjesecu kolovozu slave imendan:

2. Augustin, 4. Ivan, 5. Snježana, Nives, 8. Nedjeljko, Dominik, Dominika, Donka, Dinko, 9. Tvrtko, 10. Lovro, 11. Klara, Jasna, Jasminka, 12. Hilarije, Veseljka, 14. Maksim, 15. Marija, Veljka, 16. Roko, 18. Jelena, Jelka, 19. Ivan, 20. Stjepan, Krunoslav, 23. Ruža, 24. Bartul, 25. Ljudevit, Lajčo, 27. Monika, 28. Augustin, Tin, 29. Ivan, 30. Feliks, Srećko, Radoslava, 31. Rajko

AUGUSTIN KAŽOTIĆ

Zagrebački biskup blizak čovjeku

(* oko 1260. + 3. 08. 1323.)

Dominikanac u diplomatskoj službi

Augustin Kažotić je rođen u hrvatskom Trogiru oko 1260/65 godine u patricijskoj obitelji. Majka mu se zvala Radoslava. Studirao je na Pariškom sveučilištu (1287-1293). Bio je profesor na jednom od talijanskih dominikanskih učilišta. 1301. godine je ušao u diplomatsku službu kao tajnik papinog legata u Hrvatskoj i Ugarskoj. Kad je isti legat postao papom kao Benedikt XI, imenovao je Augustina 9. prosinca 1303. godine zagrebačkim biskupom. Sav se predao svojoj biskupiji. Održao je tri biskupijske sinode. Njegovo je djelo zagrebački obred, po kojem se slavilo bogoslužje u Zagrebačkoj biskupiji. Utemeljio je katedralnu školu u Zagrebu, pa je tako postao ocem višem školstva u Hrvatskoj. Unaprijedio je liturgijsko pjevanje u svojoj stolnoj crkvi. Smatraju ga i prvim hrvatskim skladateljem.

Uvijek s narodom

Rado je sudjelovao na proštenjima, hodočašćima, u narodnom veselju. Kritizirao je međutim one proštenjare i hodočasnike, koji su i takve zgode iskoristili "da se opiju i potuku, nedolične pjesme pjevaju i kolo vode u kojem vragometno plešu". Družeci se s narodom uvidio je koliko je narod nepoučen. U njegovo su vrijeme vjernici smatrali da se sakramentima mogu liječiti bolesti kao guba i glavobolja. Suvremenik je Alberta Velikog. Tako se upoznao s osnovama prirodnih i medicinskih znanosti. Sva je svoja saznanja iskoristio da podigne svoj narod. I kao biskup tražio je savjete i pomoć najuglednijih medicinara svoga vremena.

U sukobu s kraljem

Veliki obnovitelj znamenite tvrđave u Baču, Karlo I. Robert je sve učinio da Augustina ukloni iz Hrvatske, pogotovu kad je doznao da je Augustin otišao u Avignon da za svoje vjernike traži zaštitu pape Ivana 22. Tamo je proveo četiri godine, a onda premješten u Luceru u južnoj Italiji. Umro je 3. kolovoza 1323. godine u Luceri. Bog ga je i poslije smrti proslavio brojnim čudesima, te se štovao ne samo u Italiji već i u Hrvatskoj. Njegova je svetost poznata i u Mađarskoj. 1702. godine je proglašen blaženim. Njegove moći se čuvaju u lučerskoj katedrali i u kapeli pod sjevernim tornjem zagrebačke prvostolnice. Radi se na njegovu proglašenju svetim.

Čovjek svetoga života i velike budnosti

Osim velike učenosti, resila ga je velika ljubav prema dužnosti. Više je puta obišao svoju veliku biskupiju. Zauzimao se za siromašne i napose za odgoj svećenika. Bio je milosrdan, pobožan i nadasve zauzet za pravdu.

**Kad primim svetu pričest,
ja umirem.
Tada Isus živi u meni.**

*Jednog jutra
pogledao sam sunce.
Ono je sijalo Boga.*

*Bog i ja. Ja i Bog.
Bog i ja. Ja i Bog.
Bog i ja. Ja i Bog.
Mi!*

Dragan Bošković, Beograd

SVETI ANTUN UČITELJ MOLITVE

O molitvi

Antun je veliki mistik - to je njegova vertikala. On je također veliki apostol - to je njegova horizontala. Oboje zajedno predstavlja tzv. "mješoviti život" u kojem se spajaju kontemplacija - bavljenje Bogom i apostolska evangelizacija - obraćanje ljudima.

Primjer su nam dali Isus i apostoli, za njima Franjo i Antun. Stoga je Antunova riječ o molitvi od velikoga značenja. O njoj on ne piše apstraktne rasprave, nego u svoje riječi sažima svoja životna iskustva.

U njegovim spisima nalazimo posijane različite definicije molitve. Ova nam se čini najpotpunijom: "Molitva je izraz čovjekova stava kojim on uspostavlja odnos prema Bogu. Ona je odan i prijateljski razgovor, zastoje u kojem duša, prosvijetljena milošću, uživa u Bogu koliko je to samo moguće" (I,337). I u Antuna, dosljedno njegovu franjevačkom obilježju, prevladava čuvstveni elemenat nad intelektualnim. Uostalom, "upoznati" u smislu "ljubiti" nalazimo već u evanđeliste Ivana. K tome, razlikovanje između uma i srca ne smije se pretvoriti u razdvajanje: misao i ljubav su jedno, dva vidika iste zbilje.

Naš Svetac razlikuje nutarnost molitve iako priznaje prvenstvo srca. Treba uzdići srce k Višnjoj zbilji! Duša, zaljubljena u Boga poput ptice podiže krila u visine: "Tko želi letjeti, treba postupati ovim redom: ponajprije mora odlijepiti duh od ovozemaljskih stvarnosti, zatim treba umrtviti tijelo, pa ustrajati u molitvi dok napokon ne zaplače od kajanja i želje" (II,234).

Dakle, tko želi moliti, treba se odalečiti od stvari i osoba oko sebe. Dok smo zabavljeni vidljivim, ne možemo prionuti uz Nevidljivoga.

Molitva nadalje zahtijeva ozračje šutnje, napose nutarnje šutnje. Treba izbjegavati rastresenosti zbog različitih briga: "Brige rastresaju dušu, prepolovljavaju je, a prepolovljena duša postaje plijen đavla" (II,230). Stoga je potrebno bježati od takve prepolovljenosti: u molitvi trebamo biti cijeli, a ne raskomadani i rascjepkani. Bog je jedinsvo. Stoga i onaj koji u njemu živi, predaje mu se tako da on zaživi u njemu. Tako i sam postaje objedinjen. "Razdijeljena duša nije kadra ništa izmoliti", dramatično primjećuje Evanđeoski naučitelj (II,53).

Potrebna je šutnja od izvanjske buke. Naša civilizacija provodi sistematsku urotu protiv šutnje, kao neku programiranu rastresenost. Bez smirenosti se ne može čuti Krista: "Tko se nadvije nad ogledalo uzburkane i mutne vode, ne može vidjeti svoga lica. Hoćeš li da ti Krist, dok te gleda, pokaže svoje lice, smiri se i počini. Svijest treba umiriti od zasjeda vanjske buke" (III,237-238).

Tamjanovo stablo označuje molitvenu pobožnost. Visina toga stabla slika je, a naokolo raširene grane označuju aktivnost bratske ljubavi: kad se u molitvi upravimo k Bogu, sa sobom nosimo svu svoju braću ljude ne isključujući neprijatelje (usp. III, 74-75).

Svec naglašava potrebu skrovitosti, slijedeći Isusovu opomenu: "Kad želiš moliti ili izvršiti neko dobro dijelo - jer to znači "moliti bez prestanka" - uđi u svoju sobicu, tj. u skrovitost svoga srca, zatvori vrata svojih pet osjetila, tj. odbij rastresenost da te nitko ne vidi i ne čuje, te ostaneš nezapažen i nehvaljen" (I,83-84).

One, koji moleći i čineći dobro nastoje biti zapaženi, Svetac naziva "trgovcima molitvom". Takvima propada vječna nagrada jer su već primili plaću za svoju molitvu i dobra djela u svojoj samohvali i udivljenju drugih.

(Iz Vergilio M. Gaambozo, **SVETI ANTUN PADOVANSKI**, Život i Poruka, str. 52-53)

preveo o. Bonaventura Duda

ŽENA U APOSTOLSKO DOBA

Do koje mjere Isus računa sa ženom jasno nam govori i najveći događaj Njegova života događaj uskrsnuća koji objavljuje najprije ženama s izričitom misijom da obavijeste Apostole. Tako će na primjer, vjernost i ljubav Marije Magdalene Isus nagraditi posebnim povjerenjem šaljući je Jedanaestorici da ih obavijesti o Njegovu Uskrsnuću. No, svakako najveću ulogu u Crkvi među svim ženama ima Marija, Majka Isusova. U Dj 1,14 čitamo: "Svi su ovi (tj. apostoli) bili jednodušno ustrajni u molitvi zajedno s nekim ženama, Isusovom majkom Marijom i braćom njegovom." Žene koje su ovdje spomenute vjerojatno su bile iste one koje su bile sudionice Isusovog javnog apostolata, susvjedoci Njegove smrti i uskrsnuća. One s učenicima poslije uzašašća Isusova u molitvi sabrane isčekuju silazak Duha Svetoga.

Sigurno možemo reći da s Isusovim učenicima žene stvaraju prvu jezgru mlade Crkve koja se u tom razdoblju tek rađa. "Zajedno s učenicima primaju Duha Svetoga te postaju prvenci novoga naroda Božjega, proročkog naroda, spremne navješćivati velika djela Božja. Proročki duh, plod Duha Svetoga, izliven je jednako na žene i na muškarce." (REBIĆ ADALBERT, "Služba žene u prvoj kršćanskoj zajednici", BS, br. 3-4, str. 226). Žene primaju Duha Svetoga za svoje žensko poslanje kao i Apostoli, premda različito od njih. Po dolasku Duha Svetoga i žene su izgarale od apostolske revnosti.

Prema svjedočanstvima, koja nam posebno daju Djela apostolska i Pavlove poslanice, i žene su sudjelovale u prvoj evangelizaciji. Nadalje, žene jednako kao i muškarci trpe radi Imena Isusova. "Savao je pak pustošio Crkvu: ulazio u kuće, odvlačio muževe i žene i predavao ih u tamnicu." (Dj 8,3).

Žene u prvoj Crkvi vrše posebna djela: pomažu siromašne, vrše djela ljubavi u različitim oblicima. U prvoj zajednici mlade Crkve susrećemo neke žene i poimence, npr. Tabita, Lidija koja se obratila na Pavlove riječi. Ona je prva osoba koja na tlu Europe postaje Kristovom vjernicom (usp. REBIĆ ADALBERT, "Služba žene u prvoj kršćanskoj zajednici", BS br. 3-4, str. 226). Kada je Pavao došao u Bereju i ondje počeo propovijedati Radosnu vijest, tu su opet žene prve koje postaju Isusovim vjernicima (usp. Dj 17,12). Dakle, mislim da nije pretjerano reći da su žene jezgra prve kršćanske zajednice. Od njih prva kršćanska zajednica raste, one su naprosto kvasac te zajednice.

Žene u Pavlovim poslanicama zauzimaju posebno mjesto. Njihovo djelovanje i sudjelovanje u apostolatu Pavao, ne samo da tolerira, nego i ohrabruje. U njegovoj poslanici Rimljanima susrećemo ženu po imenu Febu. Nju Pavao toplo preporuča kršćanskoj zajednici u Rimu: "Preporučujem vam našu Febu, službenicu Crkve u Kenhereji: lijepo je primite u Gospodinu, kako dolikuje svetima, i pomozite joj u svemu što od vas ustreba jer je i sama pomogla mnogima i meni samome." (Rim 16,1-2). Očita je tu zahvalnost Pavlova prema ženi koja se i sama žrtvovala za druge, a posebno pomagala i samom Pavlu.

Za Pavla svi smo jedno u Kristu i svi smo jednaki pred Bogom, i muškarci i žene. Ali uprkos tomu muškarac i žena nisu isto. "U Gospodinu" muškarac ostaje muškarac, a žena ostaje žena. Svatko od njih ima, dakle, posebnu ulogu u Crkvi. Pavao, živeći u onovjekovnim prilikama, otišao je daleko naprijed u korist javnosti žene i njezine službe.

- Kraj -

Princip S.

Uređuje: Andrija Kopilović

VELIKI BIBLIJSKI LIKOVI

MOJSIJE (2)

Oslobođenje iz egipatskog ropstva

U prošlom broju započeli smo prikaz centralnih osoba i događaja knjige Izlaska. Konkretno, promatrali smo lik Mojsija - osobe koju je Gospodin izabrao da ostvari najveće djelo Starog zavjeta, tj. oslobođenje svoga naroda i njegov ulazak u vlastitu zemlju u kojoj

će moći živjeti svoju povijest i svoju vjeru. S knjigom Izlaska u ruci nastavljamo razmišljati nad događajima u kojima je Mojsije kao vođa izabranog naroda osoba s najvišim zadatkom posrednika između Boga i ljudi.

Nakon što je primio objavu i zadatak od samoga Boga, Mojsije zasigurno postaje kvalitativno daleko dublji vjernik u najdoslovnijem smislu te riječi, tj. on se ubuduće oslanja u potpunom povjerenju na osobu Objavitelja i vjeruje da ga u svim pothvatima podupire i vodi onaj koji mu je povjerio zadatak. Mojsije, dakle, osnažen susretom s Bogom na Horebu, vraća se u svoju zajednicu, u Egipat. Predstavlja se zajednici židovskog naroda kao od Boga poslani izbavitelj. Bog čudesnim znacima potvrđuje njegovo poslanje i daje mu Arona za govornika i pomoćnika. Slijedi niz čudesnih događaja u kojima Mojsije zagovara pravo svog naroda da iziđe iz Egipta i ode na Sinaj i prinese žrtvu svome Bogu. Faraon izgleda da prozire Mojsijeve namjere i ne dozvoljava iseljavanje Izraelaca iz svoje zemlje. Zanimljivo je čitati u Knjizi izlaska sva ona znamenja kojima je Bog potvrđivao ispravnost Mojsijevih zahtjeva. No, začudo, i faraonovi suradnici - duhovnici imali su moć velikih znakova, tako da je narod ostao zbunjen jer su znakovi pratili riječi i jednoga i drugoga. Međutim, valja uočiti Mojsijevu neustrašivost kao voditelja i posrednika. Očito je njegova snaga Bog i njegova sigurnost svijest da će se dogoditi onako kako je on obećao. Dakle, jasan mu je cilj i jasan je put kojim se taj cilj ostvaruje.

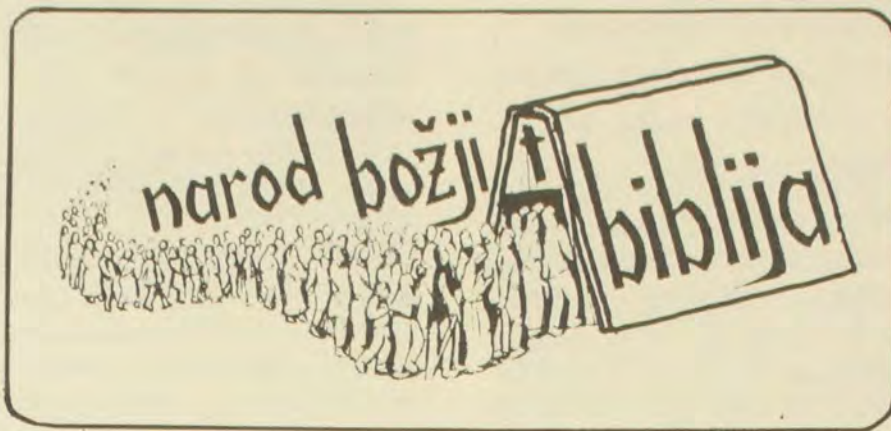
Svatko tko predstavlja i zagovara narod trebao bi imati legitimitet od Boga, te se na njega osloniti i biti siguran da će po Božjoj volji za narod, koji predvodi ili predstavlja, biti ostvareno ono što je toga časa za njih najbolje. Često nam tako povjerenje i sigurnost u Božje vođenje povijesti, a osobito preko pojedinih ljudi potamni te stvaramo krive zaključke, a koji puta i posve krive sudove.

Vrhunac događanja oko izlaska je svakako Pashalna noć. Naime, riječ "Pesah" znači prolazak i to je noć u kojoj je Gospodin prošao egipatskom zemljom, a kao znak svoje istinitosti, snage i odlučnosti da provede svoj naum, ostavio je u svakoj kući pečat smrti radi nepokornosti prema Bogu. Anđeo zatorni pohodio je svaku kuću Egipćana, a zaobišao je kuće Izraelaca označene krvlju janjetovom. Izraelci su blagovali prvu Pashu, tj. spomen-večeru na oslobođenje po točno naređenom obredu kako su ih poučili Mojsije i Aron. Ta večera je kod Izraelaca do danas ostala spomen-večera tog događaja, a predznak je i Isusove posljednje večere koja je također spomen-večera na skorašnji "izlazak", tj. oslobođenje krvlju Jaganjčevom od ropstva grijeha i smrti. Tako je pashalna večera postala temeljni predznak kršćanske euharistije i Isus je taj spomen podigao na dostojanstvo sakramenta i ostavio nam zalog oslobođenja od ropstva zla i grijeha.

Bila je to noć bdjenja, noć Gospodnjeg prolaska, a postala je i noć oslobođenja.

Prijelaz preko Crvenog mora

U svitanje zore svi su Izraelci obdareni bogatim darovima Egipćana pošli prema Obećanoj zemlji. Na tom putu događa se još jedan veličanstveni predznak budućeg djela spasenja koji je za Izraelce bio sam događaj spasenja, a to je prelazak preko

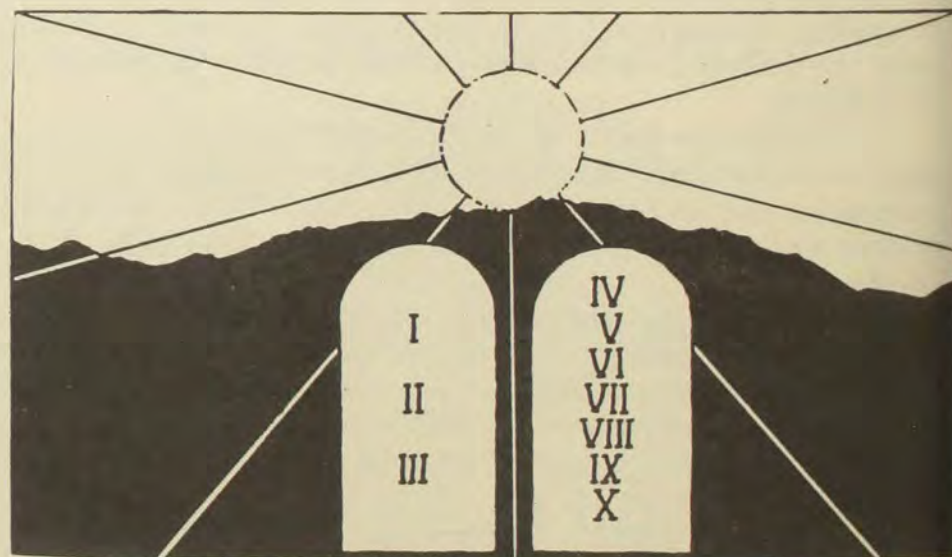
Crvenog mora. Da Bog pokaže svoju stalnu brigu i prisutnost među izabranim narodom, objavljuje se u stupu od oblaka ili u vatrenom stupu. Vodi narod do obale Mrtvog mora. Da narod doživ izvanrednu snagu Božju koja je u tom spasenjskom činu, suočava se, ljudski govoreći, s nemogućim. Naime, pred njima je more, a iza njih su faraonove čete koje ih progone. I tada opet po Mojsiju Bog izvodi veliko čudo: razdvaja

morske dubine i pretvara morsko dno u suhi put da Izraelci prijeđu na drugu obalu. Tik nakon prelaska more se vraća u svoja prostranstva ali u vodi utapa faraona i svu njegovu vojsku.

Nedvosmisleno će kršćanska teologija u tome vidjeti sakrament krštenja. Naime, vodom i Duhom Svetim svaki kršćanin biva oslobođen ropstva grijeha. Tom vodom biva uništen neprijatelj čovjeka, tj. đavao, čega je faraon i njegova vojska tek blijeda slika. Tako je Bog oslobađajući Izraela znakovima, progovorio njihovom vremenu i vodio ih do predanja u vjeri, a nama davnim predznacima progovorio o budućem vremenu koje je još sadržajnije jer ga je iz znaka u stvarnost prenio Isus Krist po sakramentu krštenja.

Savez na Sinaju

Treći događaj Izlaska koji je, mogli bismo reći, centralni, jeste sklapanje saveza između Boga i njegova naroda na brdu Sinaj. Opis sklapanja saveza prilagođen je ondašnjim običajnicima hetitskih naroda, te je savez sklopljen na način koji je bio razumljiv Izraelcima jer je po obliku zadržao sve elemente saveza: predmet saveza, sam čin sklapanja, škropljenje žrtveničkom krvlju i gozba. Za sve Izraelce kroz svu povijest taj savez je ostao centralni događaj stvaranja vjerske i narodne svijesti kako su oni postali izabrani Božji narod. Taj savez je obvezivao Izraelce do danas na opsluživanje predmeta saveza koji su nam poznati pod kratkim nazivom "Deset zapovijedi". Međutim, i ovaj način sklapanja saveza i njegov sadržaj je u isto vrijeme i veliki predznak onoga saveza koji je Isus Krist sklopio s narodom Novoga saveza, u svojoj krvi. I on je ostavio predmet novoga i vječnoga Saveza, a to je međusobna ljubav. I on je krvlju zapečatio savezništvo i pozvao svoje saveznike na gozbu svojega tijela i krvi.

Tako je knjiga Izlaska u ovim dijelovima koji govore o Mojsijevom vodstvu naroda u svojoj cijelosti povijesni opis jednog događaja koji je jasan predznak budućeg događaja spasenja, a Mojsije je slika Isusa Krista, vjernog posrednika Boga i ljudi.

Piše: Franjo Ivanković

MARKO KRIŽEVČANIN - TREĆI HRVATSKI SVETAC

Na svom drugom apostolskom putovanju u Slovačku papa Ivan Pavao II. proglasio je svetima trojicu košičkih mučenika: Hrvata Marka Križevčanina, Mađara Stjepana Pongrácza i Poljaka Melkiora Grodetzkog. Ovo Papino apostolsko putovanje bilo je obilježeno mnogim susretima u svim značajnijim vjerskim središtima Slovačke. Za nas Hrvate svakako je najznačajniji događaj bio onaj u Košicima kada je Papa za vrijeme svete mise na aerodromu u Košicima proglasio svetima gore spomenute mučenike. Tako smo nakon sv. Nikole Tavelića i sv. Leopolda Mandića dobili trećega sveca, Marka Križevčanina.

Marko Križevčanin rođen je u Križevcima vjerojatno 1588. godine. Bio je svećenik i ostrogonski kanonik. Mučeništvo je podnio zajedno s dvojicom subrača isusovaca 7. rujna 1619. godine. Košički mučenici proglašeni su blaženima 1905. godine po papi Piu X.

2500 hodočasnika iz Hrvatske na misi u Košicima

Svečanoj misi u košičkoj zračnoj luci pribivalo je oko 300.000 vjernika. Među mnogim vjernicima bilo je i oko 2500 hodočasnika iz Hrvatske. Najveći broj hodočasnika iz Hrvatske bio je iz rodnog grada novoga sveca, Križevaca. Na čelu hodočasnika bilo je desetak biskupa Hrvata zajedno s kardinalima Franjom Kuharićem i Vinkom Puljićem. Kardinali Kuharić i Puljić bili su inače predstavljeni kao "biskupi iz Jugoslavije".

Nakon pokajničkog čina slijedio je obred proglašenja novih svetaca na kraju kojeg je prisutni narod odgovorio oduševljenim pljeskom.

Papa je u svojoj propovijedi naglasio da se ovom prilikom sjeća svih svetaca i svetica koji su živjeli na ovom tlu. U prvom redu ovdje je naveo svetu braću Ćirila i Metoda. U kratkim crtama predstavio je život trojice novih svetaca. Ključne riječi sv. Oca pri kraju propovijedi bile su ove: "Tri nova sveca pripadala su trima različitim narodima, ali su dijelili istu vjeru te su se, poduprti tom vjerom, ujedinjeni znali suočiti čak i sa smrću. Neka primjer ove trojice svetaca u njihovim današnjim suvremenima iznova učvrsti zalaganje za međusobno razumijevanje...".

Nakon sv. mise Papa se obratio i prisutnim Hrvatima ovim riječima: "Srdačno pozdravljam članove hrvatskog izaslanstva koji su skupa s hodočascima došli iz Hrvatske na proglašenje svetima triju košičkih mučenika. Među njima je i vaš zemljak Marko Križevčanin koji je podnio mučeničku smrt jer nije htio zanijekati katoličku vjeru i vjernost rimskom biskupu. Tako Marko Križevčanin predstavlja simbol mukotrpane povijesti vaše nacije i junačke vjernosti hrvatskog naroda papi i Svetoj Stolici...".

Cjeloviti obred sv. mise i proglašenje novih svetaca bio je približen mnogima tako što je bio omogućen izravni

televizijski prijenos na hrvatskoj televiziji.

Papa po drugi put u Slovačkoj

U Slovačkoj je papa Ivan Pavao II. boravio od petka 30. lipnja do ponedjeljka 3. srpnja. Prvi njegov pohod Slovačkoj bio je prije pet godina. Ovog puta Papa je pohodio sljedeća mjesta: Bratislavu, Nitru, Šaštin, Košice, Prešov, Spišsku, Kapitul, Levoču i Popard. Papa je također malo vremena proveo i na Tatrana.

Svečani doček sv. Ocu upriličen je u zračnoj luci u glavnom gradu Slovačke Republike, Bratislavi.

Nakon ceremonije pozdrava Papa se u bratislavskoj prvostolnici susreo sa svećenicima, redovnicima, redovnicama i njihovim pripravnicima. U Slovačkoj danas ima oko 1000 svećenika, od toga je skoro pola redovnika. U Slovačkoj je oko 3000 redovnika i oko

1000 bogoslova. Tako slovačka Crkva u slovačkom narodu danas predstavlja najvitalniji dio Crkve u svijetu. Papa je pozvao sve prisutne u katedrali da "s nadom gledaju u budućnost".

Istoga dana Papa se susreo sa slovačkom mladeži u zračnoj luci Nitri. Mladima se, sv. Otac obratio očinskim riječima i rekao da se čuvaju od mnogih opasnosti koje im prijete, a posebno od individualizma i ravnodušnosti.

Drugog dana svoga boravka Papa se susreo s brojnim hodočascima u poznatom marijanskom svetištu Šaštinu.

Bazilika u Šaštinu

Otac se susreo u Prešovu s katolicima istočnog obreda u Slovačkoj.

Najbrojniji skup vjernika za vrijeme Papinog boravka u Slovačkoj bio je posljednjeg dana u poznatom marijanskom svetištu Levoči. Okupilo se oko milijun hodočasnika.

Nakon ove svečanosti Papa je boravio nekoliko sati na Tatrana i poslije toga se iz Poparda vratio u Vatikan.

Vatikan

PAPINA BRIGA ZA "MALENE"

U proteklih mjesec dana papa Ivan Pavao II. u mnogo navrata, kada se obraćao većim ili manjim skupinama vjernika, pozvao je svjetske čelnike i humanitarne organizacije da poduzmu sve kako bi se poboljšao težak život ljudi u Bosni i Hercegovini. Tako se Papa 9. srpnja nakon molitve "Andeo Gospodnji" obratio nazočnima ovim riječima: "Još jedanput, na završetku ove marijanske molitve, Gospi povjeravam nevolje i sudbinu sve naše braće u Bosni i Hercegovini, kojih se osnovna prava, među kojima je i pravo na život, ne prestaju gaziti na tako divljački način. Svi smo toga svjedoci".

Papa se zapitao u nastavku obraćanja: što će odgovorni ljudi za takva djela odgovoriti vječnom Suci kada ih bude pitao: što si učinio sa svojim bratom ili sestrom?! Papa je i tom prilikom pozvao na molitvu i suosjećanje zajedništva sa svima napaćenima upozorivši da su svi dužni učiniti ono što je u njihovoj moći kako bi se zaustavilo zlo.

Nakon osam dana, 16. srpnja ove godine, Papa je nakon pozdrava Gospi među ostalim progovorio i o teškom stanju u Srebrenici i Zepi. Papa je upozorio kako ti, kao i mnogi drugi događaji svjedoče "koliko su Europa i čovječanstvo još dublje pali u ponor podlosti". Ovakve čine, gdje se ljude uopće ne vrednuje, Papa je nazvao "zločinima protiv čovječanstva". Papa je žalosnim glasom dodao: "Ono što se događa pred očima čitavoga svijeta predstavlja zapravo rasulo civilizacije. Ovi će zločini ostati kao jedno od najžalosnijih poglavlja u povijesti Europe".

Sveti otac se neumorno zalaže da bi došlo do prekida svakog sukoba među narodima. U nedjelju 23. srpnja poručio je svjetskoj javnosti da se ne može prekriženih ruku bez aktivnog zauzimanja uspostaviti mir na Balkanu.

Vidimo da Papa neumorno ispunjava svoju zadaću "apostola mira i ljubavi". Nadamo se da će svi njegovi apeli naći odjeka u srcima onih kojima su upućeni.

Zagreb

**BLAGOSLOV NOVOUREĐENE
PROVINCIJALNE KUĆE**

Družba sestara Kćeri milosrđa utemeljena je prije 75 godina na Korčuli. Sestre iste družbe već dugo vremena djeluju na prostorima naše Bačke. Svoje kuće imale su u Novom Sadu, Somboru, Subotici, Vajskoj i Đurđinu. Danas ova družba djeluje još samo u Subotici (samostan je pored crkve sv. Roka) i u župi Marije Majke Crkve te u Somboru u župi Presvetoga Trojstva. Družba sestara Kćeri milosrđa je izvorno hrvatska. Generalna uprava Družbe prenešena je u Rim, a provincijalna kuća sve do danas bila je u Blatu na otoku Korčuli. Danas ova Družba djeluje u mnogim državama svijeta, a pored Hrvatske najrasprostranjenija je u latinsko-američkim zemljama.

Povodom slavlja 75. obljetnice Družbe u Zagrebu je u Malinovoj ulici blagoslovljena, obnovljena i proširena kuća, dječji vrtić i nova kapelica koja je posvećena Presvetom Trojstvu. Svečanu misu predvodio je mons. Juraj Jezerinac, pomoćni zagrebački biskup.

Glavne zadaće ove Družbe sestara su: skrb za djecu, rad u školi i njegovanje starih.

Dao Bog da sestre ustraju u izvornom nasljedovanju duha svoje utemeljiteljice Marije Petković.

Rijeka

TEOLOŠKO - PASTORALNI TJEDAN

U Rijeci je od 19. do 21. lipnja održan teološko-pastoralni tjedan za svećenike Riječke metropolije. Tema ovog značajnog susreta bila je: "Novi religiozni pokret sekti". Na skupu je bilo oko 200 svećenika i lijepi broj vjernika laika.

Ova suvremena problematika privukla je veliku pozornost svih sudionika. Predavači su pokušali s različitim stajališta promotriti uzroke popularnosti sekti prikazavši pri tom i njihove najznačajnije karakteristike. Tako je rečeno da je bitna karakteristika novijih sekti da ne prihvaćaju Crkvu niti se protiv nje bore. Moralni nauk Crkve je za njih neprimjeren čovjeku jer "njihovi duhovni učitelji naviještaju da čovjek ne može imati kriterij svoga izbavljenja izvan sebe, nego treba slijediti samoga sebe bez obzira na izvanjskost...". Novoj duhovnosti koju propagiraju sekte stran je križ. Obećanja su nerealna.

Glavni razlozi zašto mnogi kršćani pristupaju različitim sektama je i taj što je kršćanstvo postalo previše administrativno te vjernici nemaju dubljeg iskustva transcendentalnoga. Zrela kršćanska duhovnost je zahtjevna i traži od čovjeka mnogo odricanja za razliku od većine sekti koje obećavaju nerealne rezultate.

Popularnost sekti danas je izazov Crkvi da na najbolji način odgovori na potrebe čovjeka. Tako je glavna zadaća svećenika i vjernika da u kršćanskim zajednicama stvaraju novo ozračje pripadnosti.

Vatikan

**EKUMENSKI SUSRET PAPE
I PATRIJARHA**

Carigradski ekumenski patrijarh Bartolomej I. pohodio je krajem lipnja Vatikan, a vrhunac tog pohoda bilo je nekoliko susreta s papom Ivanom Pavlom II. Patrijarh Bartolomej I. proveo je u Rimu četiri dana. Ovaj sestrinski pohod patrijarha ocijenjen je kao najviši oblik poštovanja i zajedništva. Patrijarh se za svog višednevnog boravka susreo s kardinalom Angelom Sodanom, državnim tajnikom Svete Stolice i s drugim najbližim suradnicima Sv. oca.

Najvažniji događaj zbio se na blagdan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla kada je patrijarh Bartolomej I. sudjelovao na svečanoj misi koju je služio Papa nad grobom sv. Petra. Papa je dao da poslije njega svečanu propovijed izrekne i patrijarh te su nakon svete mise zajednički blagoslovili vjernike na trgu sv. Petra. Ovaj divni gest prijateljstva, kojim je carigradski patrijarh počastio rimsku Crkvu veliki je događaj koji doprinosi zbližavanju i konačnom zajedništvu dviju sestrinskih Crkava.

Marija Bistrica

**ZAGREPČANI PO 264. PUT
KOD GOSPE BISTRICKE**

Vjernici grada Zagreba u subotu 8. i nedjelju 9. srpnja hodočastili su u nacionalno marijansko svetište Mariju Bistricu. Mnogi su na ovo hodočašće krenuli pješice preko Medvjednice. Neki su pješačili samo pola puta (oko 10 km). Koncelebriranu misu predvodio je kardinal Franjo Kuharić koji je održao i prigodnu homiliju. Kardinal Kuharić je naglasio kako je mnogo onih koji su u proteklih pola stoljeća nedužno bili ubijeni ili mučeni, ali kako je još više onih kojima nije omogućeno da se rode jer je netko drugi odlučio da ih satre još u majčinu krilu. U drugom dijelu homilije kardinal Kuharić naglasio je kako "Europa 'oslobodena od kršćanstva' ide u sigurnu propast". Europska kultura počiva na zasadama kršćanstva i, ako se europska kultura želi odreći u budućnosti kršćanstva, njezina budućnost je mračna. Vidimo i sami kamo nas vodi bezbožni materijalizam: dovoljno je pogledati što se događa u Sarajevu, Banja Luci, Bihaću...

Zagreb

KARDINAL KUHARIĆ ZLATOMISNIK

Zagrebački nadbiskup i metropolita, kardinal Franjo Kuharić ove godine slavi svoj zlatni jubilej svećeništva. Svečanu misu zahvalnicu slavio je kardinal Kuharić u subotu 15. srpnja ove godine u zagrebačkoj prvostolnici zajedno s ostalim zlatomisnicima i biskupima. U koncelebraciji je bilo oko 250 svećenika i 17 biskupa. Na slavlju su bili prisutni g. Vladimir Deutsch, senior Evangeličke crkve u Zagrebu i Šefko Omerbašić, efendija, predsjednik Mešihata za Hrvatsku.

Čestitku kardinalu Kuhariću povodom njegovog zlatomisničkog jubileja uputio je i papa Ivan Pavao II.

(Opširniju reportažu o ovom događaju donosimo u narednom broju).

Pečuh

SUSRET VJERSKIH PREDSTAVNIKA IZ HRVATSKE I JUGOSLAVIJE

U mađarskom gradu Pečuhu upriličen je ekumenski susret predstavnika kršćanskih Crkava iz Hrvatske i Jugoslavije. Na susretu su bili, s hrvatske strane, biskup Đuro Kokša, fra Mirko Mataušić, o. Stjepan Kušan (predstavnik katolika), g. Stjepan Kuzmič, pastor Jendričko (protestanti) te predstavnici kršćanske informativne službe. S područja Jugoslavije bili su u ime SPC Irinej Bulović, Jovan Radosavljević, u ime Katoličke crkve nadbiskup Franc Perko. Protestantske Crkve predstavljali su evangelički biskup Beredi, biskup Hodossy i g. Hovan.

Ovaj susret upriličen je posredovanjem katoličke mirovne udruge "Pax Christi". Cilj susreta je bio: unaprijediti suradnju između vjerskih zajednica i time omogućiti zaustavljanje nasilja na našim prostorima. Posebno je naglašeno da je pomirenje najvažnija potreba naših naroda na ovim prostorima.

Vijesti priredio: Franjo Ivanković

Bač

LJUBAV JAČA OD MRŽNJE

Križ ponovo podignut

U prisutnosti svih svećenika Bačkog dekanata i mnoštva vjernika na blagdan sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1995. godine u 12 sati mons. Mihovil Zolarek, kotarski dekan, blagoslovio je ponovo podignuti križ na mjestu gdje je prethodni nedavno srušen eksplozivom. Isti ljudi, koji su podigli onaj križ, podigli su i ovaj. Tijelo Isusovo (korpus) za križ - darovao je župnik iz Odžaka vlč. Jakob Pfeifer.

Križ je po dimenzijama nešto veći. Na taj način su vjernici Bača htjeli reći da su ovaj križ podigli s još više ljubavi prema Isusu i svojim vjerničkim simbolima. Ovim tako brzim, ponovnim podizanjem križa oni žele pobijediti mržnju onih koji su prethodni križ digli u zrak.

I ponovo srušen

Dok smo pripremali gornju vijest jedno jutro zazvonio je telefon. Župnik je javio tužnu vijest: "Križ je u noći između 25. i 26. srpnja ponovno dignut u zrak...!"

Gdje su granice ljudske zloće?!

A.

Sombor

SUVREMENOST PORUKE O. GERARDA TOME STANTIĆA

Dana 24. lipnja ove godine u karmelskoj crkvi u Somboru održan je spomen 39. obljetnice smrti Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića.

Ovaj Božji ugodnik rođen je na našim bačkim ravnicama u Đurđinu 1876. godine. Umro je na glasu svetosti u Somboru kao svećenik i redovnik, karmelićanin 24. lipnja 1956. godine. Njegovi smrtni ostaci prenešeni su iz karmelićanske grobnice u crkvu 1985. godine. Iste godine započeo je postupak za

proglašenje blaženim i svetim.

Ove godine na dan smrti u 18,30 sati u karmelskoj crkvi u Somboru održana je svečana koncelebrirana sv. misa koju je predvodio biskupski delegat u postupku za proglašenje blaženim o. Gerarda preč. g. Andrija Kopilović.

On je održao i prigodnu propovijed u kojoj je među ostalim naglasio suvremenost kršćanskih kreposti koje je o. Gerard ostvario u svom životu: pravičnost, molitva, šutnja i djela pokore. U drugom dijelu propovijedi naglasio je čudesni Božji zahvat koji u ovom stoljeću uzdiže ljudsku malenkost da se očituju veličina Božja i ljubav takvih osoba prema Bogu.

Nakon svete mise održana je zajednička molitva na grobu Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića.

F.I.

* Dva mi srca trebaju da mogu Isusa dostojno ljubiti. On nije samo Bog nego i čovjek. Jedan jednakog voli. Dakle, čovjek čovjeka. Ali što je ljepši čovjek i bolji - sve ga većma treba voljeti. Isus je najljepši i najbolji. Isus je zato postao čovjekom da bude naš brać.

* Nacionalizam je trostruki grijeh: protiv istine, protiv pravednosti i protiv ljubavi!

o. Gerard Tomo Stantić

Sombor

DUHOVNA OBNOVA MLADIH U SOMBORU

CRKVA I JA

U Somboru u prostorijama Župnog ureda Sv. križa proveli smo tri ugodna dana. Bilo nas je petnaestak mladića iz Subotice i Sombora. Od utorka, 11-toga do četvrtka 13-toga srpnja razmišljali smo o Crkvi i našem mjestu u njoj. Kroz razmišljanja i razgovor vodili su nas g. Franjo P. i o. Bernardin. Otvoreno i živo diskutirali smo o svim važnijim oznakama Crkve. Vrhunac svakodnevnog susreta bila je sv. misa koju smo slavili zajedno s narodom u Župnoj crkvi.

Ovaj susret bio nam je izuzetno drag i koristan. Neki od nas već su počeli produbljivanja prijateljstva tako da su Sombor i Subotica postali još bliži. Radovali bismo se da ovakav susret bude upriličen i naredne godine.

S.K.

SZUNGYI KÁROLY, NAŠ MLADOMISNIK

Na blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla, 29.06.1995. godine, u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije biskup mons. Ivan Péntes zaredio je za svećenika vlč. SZUNGYIKÁROLYA iz Kule. Na svećeničkom ređenju bio je prisutan i biskup iz Pečuha, mons. Mayer Mihály.

Károly je nakon završene građanske srednje škole započeo svoj studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a završio ga je u Pečuhu u Mađarskoj. Mladu misu proslavio je u svojoj rodnoj župi, u Kuli 2. srpnja 1995. godine.

Naš ovogodišnji mladomisnik započet će svoje svećeničko služenje kao kapelan u katedralnoj župi u Subotici.

A.

Sombor

DUHOVNA OBNOVA MLADIH

I RIJEČI I DJELA

Tri prekrasna dana iskoristili smo na najbolji mogući način. Upoznali smo mnoge ljude i lijepo se družili. Diskutirali smo o raznim predviđenim, ali i nepredviđenim temama, koje su bile osobito interesantne. Tako smo došli do novih saznanja, podsjetili se onoga što smo već pomalo zaboravili, zapostavili. Još bolje smo upoznali Boga i Njegovu neizrecivu Dobrotu. Razmišljali smo o sebi i drugima pokušavajući u sadašnjem životu primijeniti ono što smo naučili. Željeli smo sa riječi prijeći na djela. Pokušali smo slijediti Isusov način razmišljanja kako bismo postali ono što već jesmo: braća i sestre. Duhovne vježbe za djevojke počele su u utorak 18-toga, a završile su u četvrtak 20-toga srpnja 1995. Ova tri dana brzo su prošla ali su u nama ostavili duboki trag lijepoga iskustva, poznanstva i lijepih trenutaka. Bilo nas je 17 djevojaka: iz Bača, Selenče, Bačkog Petrovca, Bačke Palanke i Sombora. U prijepodnevnim satima g. Josip Pekanović svakoga dana održao je predavanje upoznavši nas s temom razmatranja za taj dan. Poslije je uslijedio rad u grupama koje su predvodile Ruzmari Mih i Suzana Dulić. U radu u grupama čitali smo pojedine dijelove iz Novoga zavjeta i o njima diskutirali.

Svakoga dana zajedno smo slavili sv. misu. Prvoga dana u večernjim satima posjetili smo župnu crkvu Presvetoga Trojstva u Somboru i razgledali centralni dio grada. Drugoga dana u poslijepodnevnoj pauzi posjetili smo karmelićansku crkvu. U večernjim satima bila je upriličena jedna zabavna večer. U četvrtak smo napravili rekapitulaciju svega prijednog i pokušali vidjeti koja je naša uloga u Crkvi. Svatko je od nas vjernika dužan, prema svojim mogućnostima i talentima, založiti se kako bi život Crkve učinio suvremenijim i ljepšim. Svatko od nas mora naći svoje mjesto u Crkvi: netko kao slikar, netko kao kuhar, pedagog, psiholog, domaćica... Tako će naša Crkva u budućnosti izgledati još ljepša, prijatnija i mi ćemo kao njezini članovi sudjelovati u njezinom zajedništvu.

Pojedine osobe izrazile su želju da i u njihovim župama treba biti vjeronauk za srednjoškolce.

Na kraju smo dali svoj sud o svemu što smo doživjeli

kroz ova tri dana. Svi smo bili oduševljeni doživljenim. Bilo je lijepo ove dane provesti u zajedništvu koje su nam omogućili župnik Franjo i najbolja kuharica teta Katica.

U sva tri susreta, koja su nam bila upriličena u prostorijama župe sv. Križa u Somboru, veliki doprinos dale su gospode Marija, Margita i Ilonka, koje su vrijedno pomagale u kuhinji ovih vrućih dana.

Marijana B.

Vajska

Najmladi orguljaš u našoj biskupiji

U posljednje dvije godine župa sv. Jurja u Vajskoj dobila je dva kantora koji ovu župu čine "mladom".

Naime, još davne 1984. godine, po povratku iz Zagreba, orgulje je svirala i župskim pjevanjem ravnala Elizabeta Kovač. Službu orguljašice vjerno je vršila sve do svibnja ove godine kada se preselila u Hrvatsku. U međuvremenu, dok je Elizabeta u župi vodila pjevanje, pojavljuje se još jedan mladi glas, pravi talent, koji želi sjesti za orgulje. To je Pavle Hegediš,

srednjoškolac, uzoran mladić i primjeren vjernik. Tako se ovom župom nižu mladi talenti da bi na red došao i najmladi - Dragan Muharem, ovogodišnji krštenik i prvopričesnik, koji u trenutku pokazuje svoje velike sposobnosti. Da je doista mladi Dragan talentiran svjedoči i nagrada koju je osvojio u školi kao najbolji instrumentalista.

Tako je Dragan u nedjelju, 23. srpnja na orguljama svirao kada ga je župnik i svečano uveo u kantorsku službu.

Dragan Muharem je rođen u Sisku 29. XI 1984. godine. Neko vrijeme živi u Kostajnici, a danas u Vajskoj, gdje započinje svoju kantorsku karijeru.

Molimo Svevišnjega da se ovakvi talenti otkriju svugdje gdje je to potrebno.

J.K.

Sombor

DUHOVNA OBNOVA KRIZMANIKA

CRKVA TO SMO MI!

U župi sv. Križa u Somboru od 04. do 06. srpnja 1995. godine održana je duhovna obnova za ovogodišnje krizmanike. Okvirna tema duhovne obnove glasila je: "Crkva to smo mi". Druge tri teme koje smo obrađivali su: sindromi dvojice apostola, Tomin i Judin, i za nas vrlo važna tema - ispovijed.

Duhovnu obnovu predvodio je subotički katedralni župnik, Somborac, preč. Stjepan Beretić, koji je sa sobom poveo troje naših vršnjaka. U duhovnoj obnovi sudjelovalo je 20 krizmanika.

U župi smo boravili tokom cijelog dana s tim što smo navečer u crkvi molili kronicu, nakon koje bi, kao vrhunac dana, uslijedila sv. misa.

Prvoga dana, nakon sv. mise, posjetili smo jednu od najljepših baroknih crkava, somborsku nekadašnju franjevačku, danas župnu crkvu Presvetoga Trojstva.

Drugoga dana, predavanje smo uveličali svečanim koncertom omladinskog hora "Juventus Cantat" u Karmelićanskoj crkvi.

Iskreno vjerujem/o/ da je svatko od nas, saslušavši predavanja, postao duhovno bogatiji.

Zlatko P.

Vajska

DAN BOLESNIKA

Na blagdan Srca Isusova u župi sv. Jurja u Vajskoj svečanom svetom misom proslavljen je Dan bolesnika.

Naime, prošle godine ova župa prvi put je okupila na euharistijsko slavlje sve bolesne i stare koji su automobilima bili prevezeni do crkve. Bilo je to pravo duhovno osvježenje i raspoloženje za njih. Ovaj susret pokazao je i više od toga jer su se stari znanci, već pomalo zaboravljeni nakon tolikih godina, opet susreli i izmijenili i obnovili svoja stara prijateljstva. Teško je opisati radost ovakvog susreta, jer ovako vele stari: "Kako je lijepo da se i nas neko sjeti".

"Dodite k meni svi vi umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti", Kristove su riječi koje se najviše obistinjuju kod starih koji su često prepušteni samima sebi. Dobro se to dalo primijetiti i na ovom susretu na kojem se upravo vapilo za zajedništvom.

Utješnu i ohrabrujuću riječ uputio je naš velečasni Josip Kujundžić prilikom propovijedi naglasivši bolesnicima da nikada ne misle da su beskorisni na ovom svijetu.

Krist je otkupio svijet upravo u trenutku kada je bio čvrsto prikovan na križ. I vi, dragi bolesnici, kada ste prikovani uz svoje bolesničke krevete, kada najviše trpite, najviše činite za našu Crkvu. Crkva danas ne živi od materijalnog bogatstva već od duhovnoga, a vi stari i patnici jedno ste od najvećih duhovnih bogatstava Crkve, završio je svoju propovijed g. župnik.

Poslije euharistijskog slavlja priređen je igrokaz pod nazivom "Čežnje jednog mladog srca". Poslije toga zajedničko druženje u duhovnom raspoloženju nastavljeno je u župnom domu.

Ovaj susret naših starih bio je, ne samo obogaćenje za njih, već i za nas mlade. U svemu ovom smo otkrili novo bogatstvo i potrebu za zajedništvom u kojem mladi mogu učiti od starijih. U ime svih starijih župljana zahvaljujem našem župniku što je, ne samo omogućio, već se i sam zauzeo da se i naši najstariji osjećaju prihvaćenima i voljenima.

Pavle Pejčić

SUSRET MLADIH SUBOTICE I BEOGRADA

Još jednom ove godine susreli su se mladi Beograda i Subotice, ovoga puta u Beogradu, 10. i 11. srpnja. Beogradani su srdačno dočekali jedanaestoro mladih iz Subotice i vlč. Andriju Anišića.

Subotičani su bili prvo upoznati sa crkvom sv. Petra i Pavla koja je na neki način bila domaćin tokom ovog susreta. U ovoj se crkvi nalazi kopija slike Bogorodice Beogradske. Postoji priča da su se ispred originala ove slike događala čudesa sve dok slikar nije prešao u drugu vjeru. Kada je to

uradio, čudesa su se prestala događati. U ovoj je crkvi služena sv. misa koja je bila prvi zajednički susret s Isusom Kristom u Beogradu. Subotičani su te večeri posjetili i Caritas gdje se paralelno održavao Forum mladih Jugoslavije. Tu su svi pratili predavanje pripremljeno na audio-kazeti o bratu Karlu, čovjeku koji je otišao u pustinju među Arape da bi služio Gospodinu i o Isusovim malim sestrama koje su slijedeći brata Karla nastavile pomagati svima koji su u potrebi. "Beogradani su nam pružili veoma lijepo gostoprinstvo i mislim da je ovaj susret u svakom slučaju zanimljivo iskustvo za nas", rekla nam je Jelena Skenderović kada smo je pitali kako se osjećala u Beogradu.

Sutradan su Beogradani Subotičane proveli kroz Zemun pokazujući im najinteresantnije građevine. Navečer se u crkvi sv. Antuna održala sv. misa koju je predvodio beogradski nadbiskup, Msgr. Dr. Franc Perko sa svećenicima fra Ignacijem Belakom i Antunom Pećarom. Ovo je bila zajednička sv. misa s mladima iz Foruma mladih Jugoslavije. Na početku sv. mise Msgr. Salvatore Pennacchio, Papin izaslanik u Beogradu, pozdravio je sve prisutne. Druženje mladih se nastavilo u Caritasu. O susretu s učesnicima Foruma Tatjana Kuhajdik kaže: "To je jedan od najinteresantnijih dijelova susreta u Beogradu. Osim Beogradana tu smo susreli i mlade iz drugih krajeva naše zemlje, upoznali ih i družili se s njima". Sveopće mišljenje Beogradana o susretu Subotica - Beograd dao nam je Bojan Vidas rekavši da je ovo "početak jedne lijepe suradnje i širenje prijateljstava i bratske ljubavi u Kristu". Druženje Subotice i Beograda završilo se 12. srpnja kada su Subotičani otputovali kući. *Jasna C.*

KULTURA**KAO KAP VODE NA DLANU**

U srijedu, 28.06.1995. godine u vijećnici gradske kuće održana je promocija video kazete Subotičkog tamburaškog orkestra. Nakon kratkog koncerta i razgovora s režiserom Rajkom Ljubićem uslijedilo je premijerno prikazivanje. Na ovoj je kazeti prikazan mali dio cjelokupnog rada orkestra, nekoliko kompozicija u aranžmanima Prčić Stipana Baće, Stipana Jaramazovića i Zorana Mulića. Nakon šezdeset minuta uživanja u muzici i slikama koje su još više uvećale njen doživljaj, oduševljena publika je velikim aplauzom pozdravila cijeli orkestar i sve ljude zaslužne za realizaciju ove ideje.

Zdenka I.

SUBOTIČANIN PRVI PREVODITELJ ALBERTA VELIKOG

Kako čitamo u Glasu Koncila, br. 19 od 7. svibnja 1995. godine na stranici 7., poznati dominikanac o. Tomo Vereš, rodnom iz Subotice, koji sada živi i radi u Zagrebu, preveo je na hrvatski jezik i priredio za izdavanje izbor iz djela poznatog filozofa i teologa Alberta Velikog (1193-1280) pod naslovom "Albertus Magnus: Philosophia realis, svezak prvi". Prijevod je objavila Demetra-Filozofska biblioteka Dimitrija Savića, 1994. godine u Zagrebu.

Prijevod Albertovog djela "O petnaest problema", koji je prvi cjeloviti prijevod s latinskoga na jedan živi jezik (i još na jezik malog naroda kao što je hrvatski), stavlja nas u sam vrh prevedenih Albertovih djela.

Bez sumnje, ovaj izbor iz bogatoga Albertova opusa veliko je obogaćenje za hrvatsku javnost, kao što je to bilo i "Izabrano djelo" Tome Akvinskoga (1981.). Jednostavnost Verešova stila, dobro poznavanje okolnosti u kojima Albert djeluje, uspjeti prijevod itekako teškog djela na hrvatski - popraćen brojnim bilješkama i dodatnim tumačenjima - samo su neke od značajki ovoga njegova najnovijeg pothvata. Usudio bih se reći da je Albert jasniji na hrvatskom nego li na latinskom. Jer svojim teškim stilom Albert zadaje dosta muke prevoditeljima, što pokazuju i malobrojni prijevodi njegovih djela na svjetske jezike, ističe Anto Gavrić, recenzent ovog djela o. Tome Vereša.

A.

Piše: Bela Gabrić

ZLATNE RUKE SLAMARKI

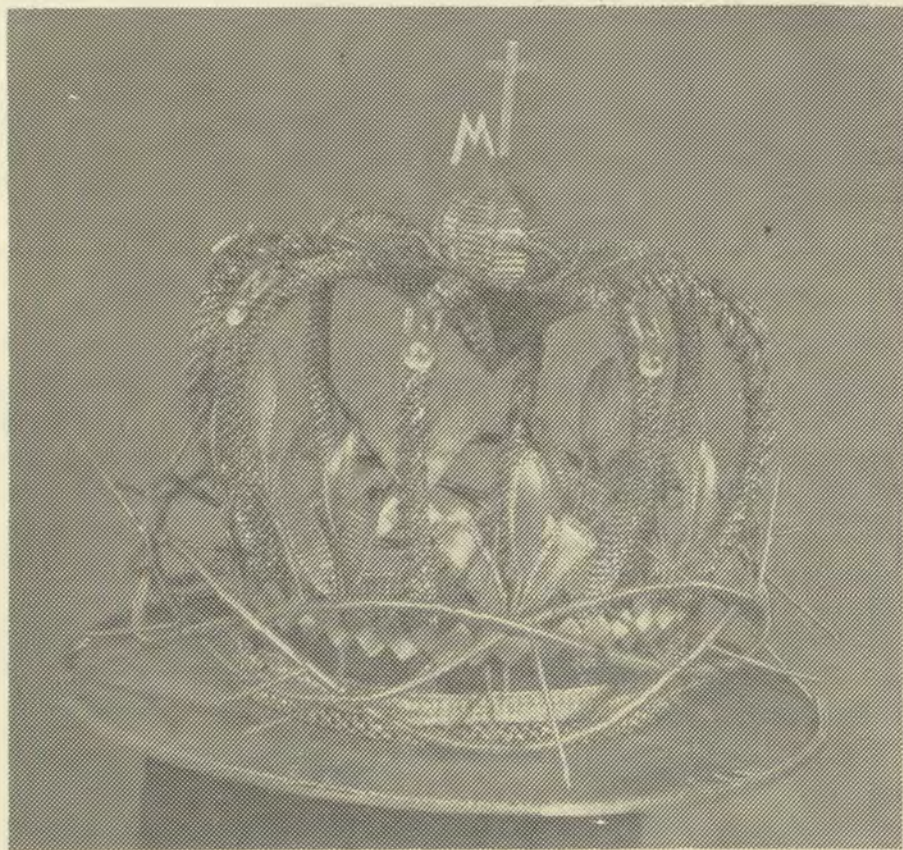
Umjetnost naših ravni

Svaki kraj ima svoju umjetnost koja je njegova glavna oznaka i po njoj se razlikuje među mnoštvom raznih umjetničkih stilova i sadržaja.

Kada govorimo o bačkoj ravnici, odmah se u našoj mašti ukažu nepregledna polja zlatnih klasova koji u blagom talasanju pjevaju vječnu pjesmu vječnoj Ljepoti i Dobroti na radost svih koji ta polja vole i brižno obrađuju.

Ti zlatni klasovi bili su i ostali trajno nadahnuće umjetnosti klasja.

To je počelo veoma davno i vrlo jednostavno. Prvo su djevojčice i djevojke oplele prsten od slame ili manju perlicu s dva-tri klasa da nekog svog dragog darivaju i obrađuju.

Također su djevojke i žene plele od slame razne ukrase od žita. Najobičniji žitni ukras bio je mali buket vlača kojeg su žene svezale, a slamu su oplele i to je služilo kao ukras na zidu.

Ali, glavni i najveći poticaj za razvitak ove umjetnosti klasja bila je žetvena svečanost - dužijanica koja ima svoj izvor i početak na bunjevačkim salašima.

Pri kraju "risa" (žetve) risaruše su oplele žitni "vinac" kojim su zakitili šešir bandaša, a svima drugima su oplele perlice s klasovima.

Taj "vinac" bandaš je dao domaćinu prilikom dolaska na salaš na proslavu dužijance. Risaruše su željele da taj "žitni vinac" bude što ljepši, ali nije sačuvan, jer je u jesen okrunjen i žito je pomiješano sa sjemenom za novu sjetvu kao znak plodnosti koja se željela prenijeti na novo žito.

Tako je to bilo godinama, ali onda je nastupio presudan momenat u razvitku umjetnosti klasja.

Početak kolovoza - augusta 1911. godine župnik Blaško Rajić je sa članovima Katoličkog društva u subotičkoj crkvi sv. Roka priredio prvu dužijancu kao narodnu i crkvenu liturgijsku svečanost. Za tu veliku svečanost "opleten" je velik "žitni vinac" s klasjem, a zakićen ružičama.

Tako je to bilo svake godine za dužijancu u crkvi i ne znamo kada je prvi puta umjesto žitnog vijenca "opletena" žitna kruna ukrašena klasovima. Te krune su svake godine bile sve ljepše i raskošnije, a rađene su po uzoru na kraljevske krune pojedinih vladara.

U Dijecezanskom (biskupijskom) muzeju u Subotici sačuvano je nekoliko prekrasnih žitnih kruna s dužijance u subotičkoj katedrali između dva rata. Promatrajući te krune vidimo veliku vještinu većinom nepoznatih naših umjetnica koje su stvorile djela vrhunske umjetničke ljepote, gdje je došla do izražaja nenadmašna mašta tih narodnih stvaralaca.

Ali, opet su se zbili prijelomni događaji koji su imali sudbonosni utjecaj na razvitak umjetnosti klasja.

Poslije drugog svjetskog rata, u novom socijalističkom društvu, režimske vlasti su s velikim nepovjerenjem gledale na žitne krune na dužijanci jer su podsjećale na bivšu kraljevinu i na bivše društveno uređenje. Zato su umjetnice morale tražiti nove umjetničke forme. Mi znamo da je umjetnički duh neuništiv i umjetnik će uvijek naći nove oblike da stvori svoje djelo i izrazi svoje poruke i svoja osjećanja.

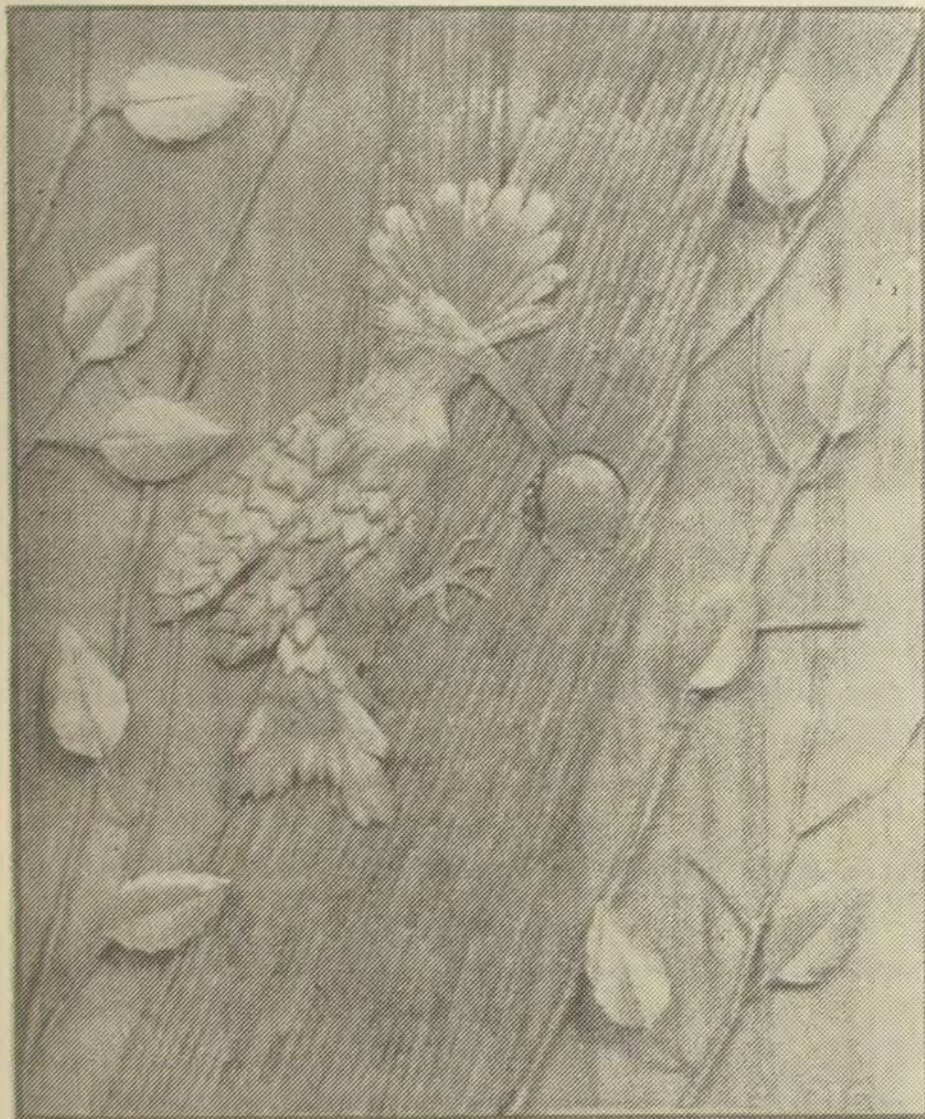
Tako, umjesto kraljevskih simbola, umjetnice su počele plesti liturgijske simbole. Najstarija umjetnica u tehnici slame, Kata Rogić, za dužijancu na Đurđinu 1946. godine izradila je od slame i vlača kalež s hostijom, a za dužijancu 1947. godine izradila je sakrament (monstran-

cu) koji je sačuvan i nalazi se u župskom muzeju u Đurđinu. Isto tako stvarani su liturgijski simboli za dužijancu u subotičkoj katedrali sv. Terezije i u drugim crkvama u naseljima. Na taj način ova umjetnost klasja dobila je nove oblike i nove sadržaje.

Poslije nekoliko godina, umjesto liturgijskih simbola izrađenih u tri dimenzije, umjetnice su stvorile novu umjetničku formu, stvorile su slike od slame kao reljef. Te slike od slame, koje su rađene za dužijancu u katedrali i u drugim crkvama, imale su religiozne i liturgijske motive i simbole.

Sasvim je bilo jasno da umjetnice u vječnom traženju novih sadržaja i novih oblika ljepote neće ostati samo na tom području.

Prve slike u tehnici slame

Tako su nastale prve slike od slame s novim sadržajima. Pred nama u punom sjaju u svojoj ljepoti pojavile su se brojne slike s motivima bunjevačkih salaša i žitnih polja sa zlatnim klasovima. Sve je to popraćeno slikama raznih prizora iz svagdašnjeg života na salašu gdje naši žive prenoseći svoju ljubav i žrtvu na svoje njive i na svoje obitelji čuvajući živu vatru domaćeg ognjišta.

Tako je nastala i tako se razvila nova umjetnost klasja koja sa svojim simbolima i slikama od slame predstavlja nešto jedinstveno što je niklo na ovim bačkim žitnim poljima. Zato je ta umjetnost klasja najljepši izraz ljepote naše bačke ravnice. Naše brojne umjetnice svih generacija znale su izraziti veliko bogatstvo svoje umjetničke mašte i veliku ljubav prema svom narodu i zavičaju.

Zlatna slama u svojim nijansama i zlatno klasje dalo je izvorni materijal da naše umjetnice stvore umjetnost koja je izraz ovog kraja i našeg života.

Ova umjetnost klasja prihvaćena je od brojnih naših umjetnica i umjetnika u tehnici slame. Ne možemo navesti sva njihova imena. Ne želimo nikoga potcijeniti, ali ovom prilikom navodim imena samo najstarijih naših stvaralaca u umjetnosti klasja.

Iz Đurđina su Kata Rogić, Mara Ivković Ivandekić, Matija Dulić i Ruška Poljaković. Iz Žednika su sestre Ana, Teza i Đula Milodanović. Iz Tavankuta su Ana Balažević, Marga Stipić i Ruža Dulić. Iz Bikova je Teza Vilov. Iz Subotice su Ana Crnković, Ruža Sarić i Jozefa Skenderović.

Kada se u krilu Crkve u okviru dužijance ova umjetnost u tehnici slame već razvila do svoga savršenstva, počeo je organizirani rad na njegovanju i upoznavanju ove izričito naše umjetnosti.

Kolonija slamarki

Velika pomoć u razvitku ove umjetnosti u tehnici slame bilo je osnivanje Likovne kolonije 1961. godine pri KUD "Matija Gubec" u Tavankutu. Ovoj Likovnoj sekciji stalno su prilazili novi članovi tako da se aktivnost najviše očitovala u organiziranju izložbi prilikom dužijance u Subotici, a zatim u brojnim gradovima u Jugoslaviji i u inozemstvu.

Tako je s uspjehom priredeno oko 150 izložbi, na kojima su slike od slame bile pravo otkriće i veliko iznenađenje za sve posjetioce.

Novi podstrek u razvitku ove umjetnosti bilo je osnivanje "Kolonije naive u tehnici slame - Slammarke Jugoslavije", koja je imala prvi saziv 1986. god. a deseti 16. VII 1995. god. u Tavankutu.

Sve to daje nove polete za stvaranje slika koje su nam bliske po svom ugođaju i po svojoj poruci koja izvire iz našeg života na ovoj bačkoj ravnici.

Ljutovo

TAKMIČENJE RISARA

U subotu 15. srpnja u Ljutovu kraj Subotice u okviru svečanosti "dužijance '95." održano je tradicionalno takmičenje risara. U konkurenciji risara iz Tavankuta, Bikova, Ljutova, Male Bosne, Žednika i Đurdina najbolji su bili Ivan Gedović i Rozalija Bajić iz Tavankuta. Drugo mjesto zauzeo je risarski par Josip Zubelić i Emerka Poljaković također iz Tavankuta, a treći su bili Ivan Horvatski i Klara Kujundžić. Izvan konkurencije natjecali su se gosti iz Kecela i Csorvasa.

Pokošeno žito je na kolima, treba skupiti i "mršavinu"

Prigodne nagrade pobjednicima je uručila gospođa Stanka Kujundžić, dopredsjednica grada Subotice.

U okviru takmičenja demonstrirana je i "vršidba" žita na vršalici, što je privuklo osobitu pozornost prisutne publike. Sponzori ove priredbe bili su: SO Subotica, "Zrno-mag" i ZZ "Zrno".

A.

DUŽIJANCA NA GRADINI, NENADIĆU I BEZDANSKOM PUTU

Predzadnje nedjelje mjeseca srpnja održane su sv. mise zahvalnice za ovogodišnji rod žita na filijalama somborskih salaša. U sv. misama sudjelovao je lijepi broj vjernika i pored izuzetno velike vrućine.

U Somboru se upriličuje svečana dužijanca posljednje nedjelje mjeseca srpnja. U toj dužijanci sudjeluju djeca i mladi grada i salaša u narodnim nošnjama. Budući da je ta dužijanca vrhunac zahvale Bogu za žetvu, proslave na salašima su znatno jednostavnije.

Lijepo je da za sve darove koje nam Bog nesebično dijeli možemo biti zahvalni.

Nadamo se da će ovaj lijepi običaj u našim crkvama na salašima oko Sombora ostati još dugo živ.

Franjo I.

U ŽEDNIKU PRVA OVOGODIŠNJA DUŽIJANCA

U nedjelju, 16. srpnja, Žedničani su proslavili svoju dužijancu. Svečanost je započela povorkom kroz selo: od doma Mjesne zajednice do crkve. Povorku je predvodio vlč. Antun Miloš, župnik crkve sv. Marka u Žedniku, zajedno s vlč. Franjom Ivankovićem, župnikom iz Sombora. U povorci su bili i ovogodišnji bandaš Damir Sudarević i bandašica Marina Ivković, kao i njihovi mali "pratioci" Slavko Vukov i Timea Vujković Lamić, zatim djeca u bjelini i mladi u narodnim nošnjama. U povorci i u čitavom slavlju sudjelovali su i mladi iz folklorne sekcije HKC "Bunjevačko

kolo" iz Subotice.

Svetu misu zahvalnicu predvodio je vlč. Franjo Ivanković, koji je i sam rodom Žedničanin. U svojoj propovijedi rekao je: "Naša dužijanca je naš najljepši običaj jer ima svoj smisao: zahvaljivati Bogu treba uvijek, čak i kad teško radimo, a naš rad ne cijene dovoljno. Bog ostaje zauvijek uz one koji imaju čisto, pošteno i iskreno srce...".

Poslije svete pričesti, iz crkve prekrasno okićene žitnim klasjem, pošla je procesija s Presvetim Oltarskim Sakramentom oko crkve. U procesiji su nošeni i razni simboli od slame koje su župi za ovu i slične prilike darovale lokalne slamarke.

Na kraju svečanog euharistijskog slavlja vlč. Miloš zahvalio je tamburašima koji su svirali na misi, mladim gostima iz folklorne grupe "Bunjevačkog kola" i svima koji su pomagali u organizaciji ovogodišnje proslave dužijance.

Poslije blagoslova cijela povorka s barjakom dužijance na čelu, pošla je do "doma" gdje je bio kratak program i ručak za goste.

Slavlje je nastavljeno poslijepodne u 18 sati nastupom mladih folkloraca iz Subotice koji su svojim nastupom oduševili brojnu publiku. Nakon toga bilo je tradicionalno kolo u divnom ambijentu ispred doma Mjesne zajednice.

Valja na koncu reći da je ovogodišnja dužijanca u Žedniku prvi put organizirana uz aktivnu suradnju Crkve i Mjesne zajednice na radost svih župljana i mještana Žednika.

Vesna Ivanković

Kolonija slamarki i dužijanca u Tavankutu**TJEDAN BOGAT DOGAĐAJIMA**

Nakon višemjesečnih priprema u nedjelju 16. srpnja svečano je otvoren jubilarni X saziv tavankutske Kolonije naive u tehnicu slame. Izložbu radova sudionika ovogodišnjeg saziva Kolonije otvorila je Milka Mikuška, direktorica Gradskog muzeja u Subotici, osvrnuvši se na razvitak slikarstva u tehnicu slame te na ulogu koju je u njemu odigrala tavankutska Kolonija. U programu, koji je potom uslijedio, sudjelovali su članovi Mješovitog zbora folklorne sekcije Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva "Matija Gubec", a X saziv Kolonije prigodnim je riječima otvorio predsjednik njegova Organizacijskog odbora, Branko Horvat. Likovna kolonija je inače prvi put sazvana još daleke 1962. godine da bi se od 1986. nastavilo s redovnim desetodnevnom okupljanjem umjetnica svakog ljeta. Stožer je ove manifestacije od sama njezina nastanka tavankutsko HKPD "Matija Gubec", hrvatska kulturna institucija koja sljedeće godine proslavlja pola stoljeća svoga osnutka.

U utorak, 18. srpnja članovi Malog župnog zbora "Raspjevane zvjezdice" izveli su u Domu predstavu "Tavankutska dica Koloniji". U priredbi je sudjelovala i mlada skupina folklorne sekcije HKPD "Matije Gubec". Zajedno s gostima iz somborskog KUD-a "Vladimir Nazor", reprezentirana skupina folklorne sekcije HKPD "Matija Gubec" priredila je tri večeri kasnije bogat program narodnih igara.

Obilježavanje Dužijance otpočelo je svečanom

Bandaš i bandašica u Žedniku

akademijom u subotu 22. srpnja. U programu koji je održan u tavankutskom Domu kulture sudjelovali su članovi Malog župnog zbora "Raspjevane zvjezdice" te HKPD "Matija Gubec".

Svečanu misu je dan kasnije predvodio subotički biskup Msgr. Ivan Pénczes. Ovogodišnji bandaš i bandašica, Željko Saulić i Silvana Saulić, priredili su navečer u dvorištu župnog stana kolo, kojem su bili nazočni brojni Tavankučani te gosti iz drugih mjesta.

Na tavankutskoj dužijanci bio je i biskup

X saziv Kolonije naive u tehničarima slame svečano je zatvoren u srijedu 26. srpnja programom Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem Jelene Jaramazović. Ovom je priredbom ujedno okončana serija kulturnih događaja koja je u Tavankutu i ove godine obilježila drugu polovicu srpnja.

P.V.

IZLOŽBA O JEDNOM RISU

U okviru proslave Dužijance '95. u Klubu penzionera (Centar II) u Subotici (Žarka Zrenjanina 16) u četvrtak, 20. srpnja-jula 1995. godine u 18 sati Milovan Miković, urednik Subotičkih novina, prigodnim govorom otvorio je izložbu kolor fotografija velikog formata, koju je pripremio Ljudevit Vujković Lamić, "Moco" mladi, o žetvi i vršidbi pod slikovitim nazivom "Jedan ris".

U današnje vrijeme, kad veliki kombajni ponosno krstare po bačkim poljima široko koseći zlatno klasje, treba se sjetiti kakav je bio taj ris kad su sva naša žitna polja ručno pokosili vrijedni "risari", a snoplje su "porukovetale" njihove vrijedne "risaruše".

Uspomenu na taj težak posao, koji je trajao nekoliko nedjelja, a radilo se čitav dan "od zvezde do zvezde", želio je sačuvati na svojim fotografijama Ljudevit Vujković i prenijeti mladim generacijama.

Izložba je otvorena do 31.07. svakog dana od 10 do 16 sati.

B. Gabrić

DUŽIJANCA U SOMBORU

Završna ovogodišnja proslava žetvenih svečanosti u Somboru proslavljena je na najljepši mogući način. U pripremi dužijance mnogo je ljudi uložilo trud. Ovdje svakako valja naglasiti da su glavni organizatori bili članovi KUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora.

U večernjim satima 29. srpnja održano je kulturno veče u prostorijama navedenog KUD-a. Kulturno veče imalo je dva glavna dijela. U prvom dijelu nakon pozdrava, koji je u ime domaćina uputio g. Franjo Krajniger, slijedilo je izlaganje g. Bele Gabrića koje je čitao Franjo Ivanković. U izlaganju je u bitnim crtama označen povijesni razvoj dužijance ili kako Somborci kažu "dužionice". U drugom dijelu izlaganja, koji je pripremio Franjo Ivanković, iznešen je kratak pregled dužijance u Somboru koja se na svečani način slavi neprekidno od 1937. godine do danas. Nakon predavanja prof. Jozefa Skenderović iz Subotice upoznala je prisutne s nastankom radova od slame. Poslije njezinog govora otvorena je izložba slamarskih radova u gornjim prostorijama KUD-a "Vladimir Nazor". Odziv publike bio je izuzetno velik tako da su prostorije bile ispunjene do posljednjeg mjesta. Mnogi su željeli nabaviti slamarske umjetnine za sebe. To je ujedno znak da se u budućem vremenu treba upriličiti jedna prodajna izložba slamarskih radova u Somboru.

Vrhunac proslave dužijance bila je svečana misa u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u nedjelju 30. srpnja. Svečana povorka, predvođena najmlađim sudionicima u narodnim nošnjama, pošla je iz prostorija KUD-a prema crkvi gdje je bila svečana misa zahvalnica koju je predvodio župnik Josip Pekanović u koncelebraciji s o. Matom Milošem i Franjom Ivankovićem. Prigodnu propovijed održao je župnik Pekanović. On je naglasio ljepotu i vrijednost ljudskog rada u kojem čovjek očituje svoju stvarateljsku sposobnost kojom ga je Bog obdario. Vrijednost ljudskog rada nije uvijek ispravno vrednovana, ali i pored toga raditi nije sramota. Čovjek se kroz rad usavršava i oplemenjuje. U svom radu i zauzimanju opasnost je da čovjek izgubi sebe i smisao svoje opstojnosti. Zato je potrebno u svemu brižno paziti na nadnaravnu dimenziju ljudskog rada.

Poslije svete mise svečana povorka djece i mladih, obučeni u narodne nošnje, prošla je glavnom ulicom grada i stigla u dvorište KUD-a gdje je slavlje nastavljeno.

U večernjim satima u nedjelju je prije održavanja velike igranke izveden narodni običaj bunjevačkih svatova. Velikom broju sudionika izvršni domaćini bili su bandašica Marina Đurić i bandaš Antun Krajniger. Svečanost dužijance uljepšao je tamburaški orkestar "Ravnica" iz Subotice.

F.I.

Uredila: Katarina Čeliković

JE LI CRKVA BOŽJA KUĆA ILI VIKENDICA?

Ako je Božja kuća, živi li Bog stalno u njoj? Ili možda dolazi samo vikendom da bi se s nama sreo na nedjeljnoj misi?

Bog je velik i bilo bi mu, mislim, tijesno, a možda i dosadno kad bi stalno boravio zatvoren u crkvi! On voli ljude pa ne želi izdaleka, kroz crkveni prozor, gledati kako mi igramo nogomet na obližnjoj livadi!

Bog nije samo u crkvi, On se nalazi svuda, a najviše voli biti s nama i u nama, gdje god se mi nalazili! Njegova najveća i najljepša Crkva to smo mi! Kad napišem "crkva" i "Crkva", hajde pogodite koja je od tih crkava Bogu milija, koja nije od kamena!

/Mak/

SA ZNAKOM KRIŽA SE NE ŠALI

Nemoj se križati kao kad maca šapicom umiva lice! Ako si iz poštovanja skinuo kapu na ulazu u crkvu, onda i pristojno pozdravi domaćina! Nije on tvoj drug kojem samo mahneš rukom u prolazu. Ne mrmljaj na brzinu, bez veze: "U ime Oca, i Sina i Duha Svetoga!" - jer kad te riječi izgovaraš, to je kao molitva kojom prije svakog čina zazivaš pomoć sve tri Božanske Osobe, kazuješ im da ćeš s njima, u njihovo ime, nešto učiniti! Sada, na primjer, ući ćeš u crkvu i sudjelovati u svetoj Gozbi!

/Mak/

ZAGONETKE

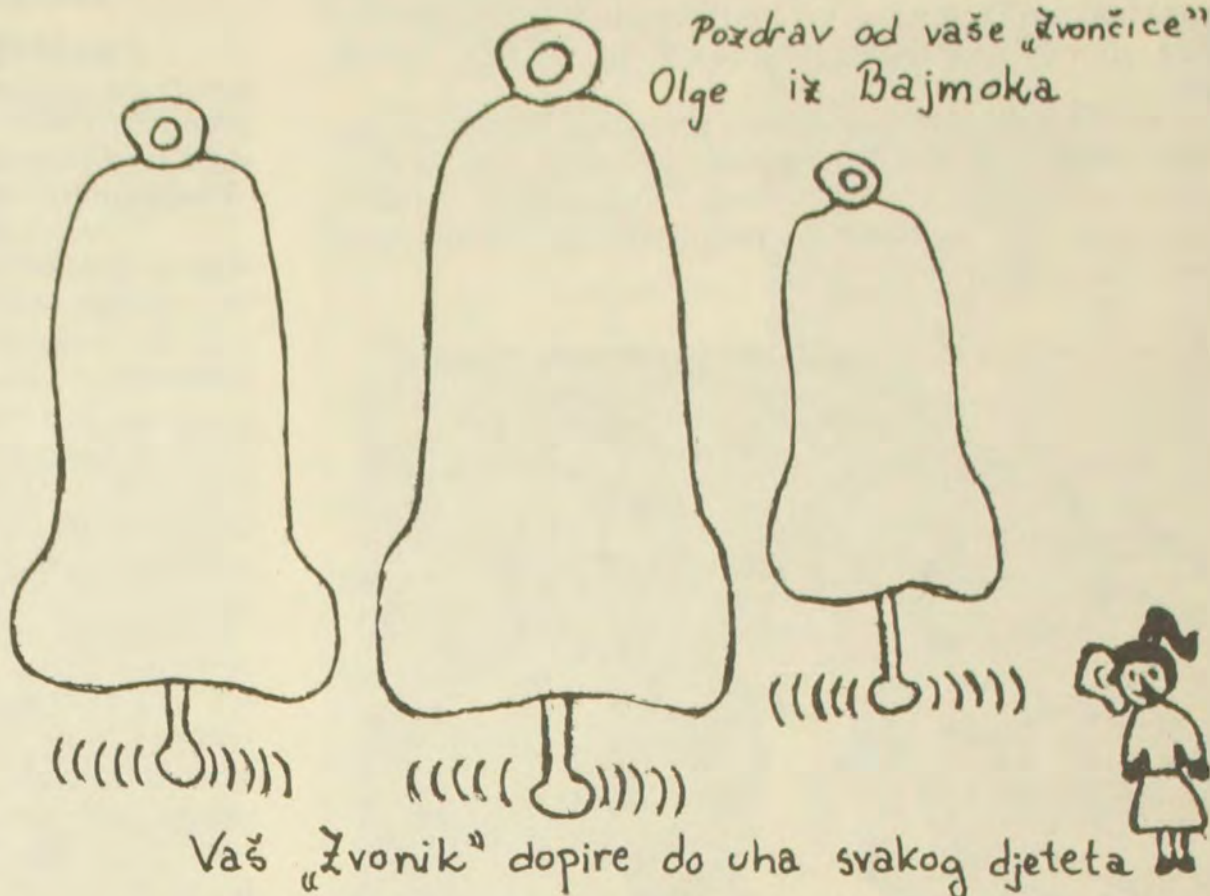
Svuda sa mnom, nikuda bez mene. (BRAVA)

Mrtav živa nosi. (SAN)

Crno maleno kuću pazilo. (ČAMAC)

Što svlada konja i junaka? (GLAVA)

Dobro pročitajte i rješenja zagonetki stavite na pravo mjesto!

Iz medicine

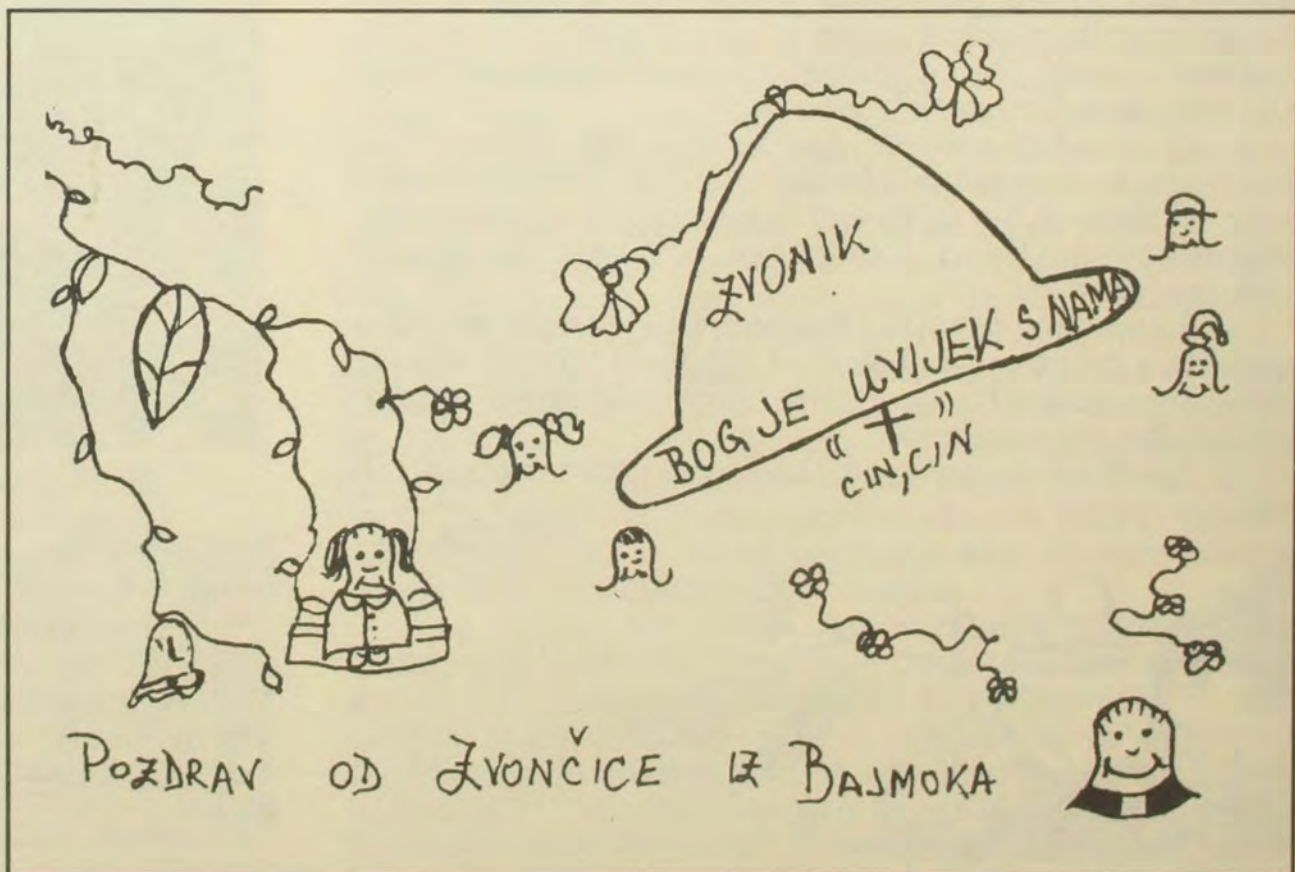
PROBLEMI SA SLUHOM

Sve je više mladih koji imaju problema sa sluhom. Mnogi od njih postali su nagluhi zbog preglasne glazbe koju slušaju, a i zbog buke u prometu koju stvaraju trube automobila i probušeni ispušni lonci (poznati "auspusi"). Za ovu nevolju nema drugog lijeka osim ovoga: smanjiti glasnoću zvuka koji slušamo, osobito ako slušamo preko slušalica. A dobro je ušima dati priliku da se oporave odmorom u potpunoj tišini. To može koristiti i našem duhu! Dobro je za to iskoristiti ljeto koje je još pred vama!

/Mak/

Neki su od vas poslali maštovite dopisnice koje i objavljujemo. Bajmoćanke su se zbilja potrudile.

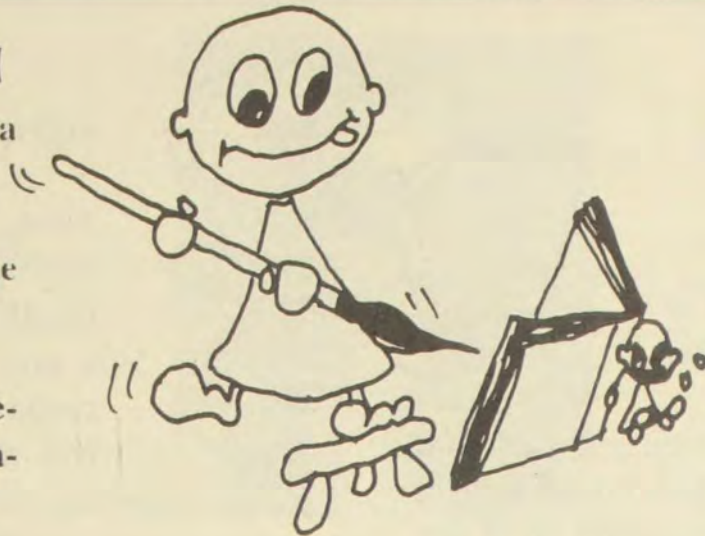

ZRNCA KOJA URIJEDI NIZATI

Gdje je ljubav velika, ondje ništa nije maleno.

Vedar čovjek je gospodar svoje duše. (Shakespeare)

Tko bližnjega sudi, može se prevariti; tko mu oprašta, ne vara se nikada. (Waggert)

Hrabrost je dobra, izdržljivost je bolja. (Fontaine)

Želiš li u životu biti sretan, tad pridonesi sreći drugoga jer radost koju dajemo žari natrag u naše srce.

Želiš li da ti se Isus očituje? Pusti da On vodi tvoju dušu, tvoju ljubav, odluke. Predaj se potpuno Isusu. Tu ćeš naći sve! Ako budeš potpuno Njegova, čega da se bojiš?

MALO SE ŠALIMO

DOSJETLJIVOST

- Oprostite, gospodine, možete li mi reći gdje se može ručati za 10 dinara?

- Gledajte, imate mali restoran na kraju ove ulice.

- Hvala vam. A možete li mi reći gdje mogu naći 10 dinara?

BRZINA

Učitelj više na lvcu:

- Pa ti sve sporo radiš: sporo pišeš, sporo učiš, hodaš sporo. Ima li barem nešto u čemu si brz?

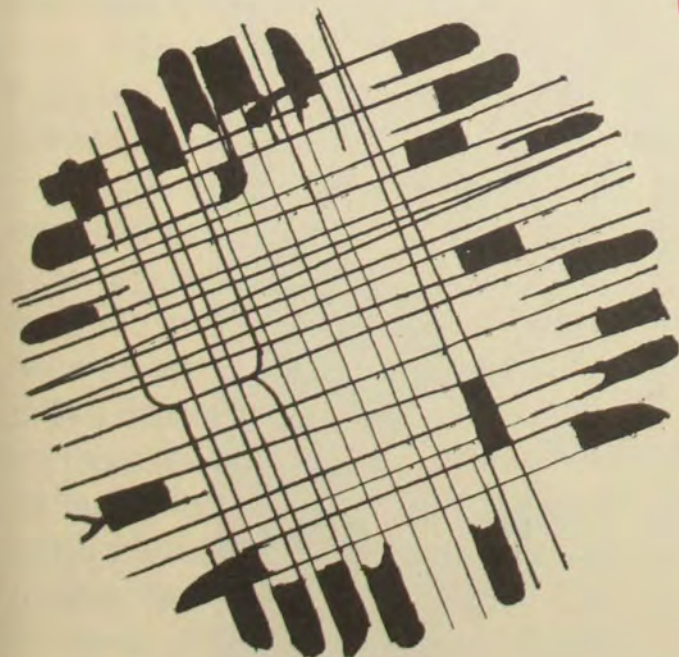
- Ima. Brzo se umorim.

*****

PLETENICA za oštro oko

Za one koji ne znaju, pletenicu čitate kad podignete papir u visinu očiju. Ova u sebi krije dvije riječi.

Pletenicu i rebus nacrtala je gospođa Branka Nemet.

DRAGE ZVONČICE I DRAGI ZVONČIĆI!

Izgleda da pitanje u prošlom broju "Zvonika" nije bilo teško pa su vaši odgovori bili točni. Da, ŠVETOM ANTUNU smo proslavili 800. rođendan.

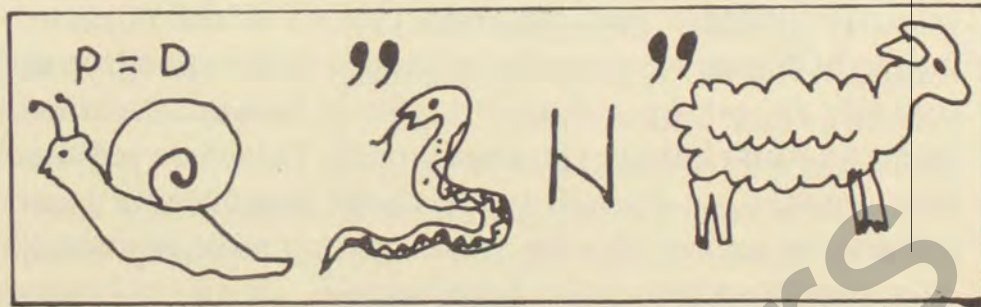
Nagrade su izvlačili najmlađi Tavankučani nakon priredbe u Domu. Veliku radost priredio je Bog svojim planom da jedan dječak izvuče iz gomile kupona upravo SEBE! U sljedećoj nagradnoj igri zgoditak će biti iznenađenje, zato o tome na BUNARIĆU, gdje će se održati izvlačenje zadnje nedjelje kolovoza-augusta, to znači 27.VIII na proštenju.

U Tavankutu su izvučeni ovi dobitnici:

1. Tomislav Sarić, Mala Bosna - srebrni lančić
2. Paulina Horvat, Bajmok - godišnja pretplata na "Zvonik"
3. Nebojša Kovačić, Donji Tavankut - školska torba
4. Kristijan Vuković, Subotica - kazeta i knjiga Đ. Balaševića
5. Kristina Vuković, Subotica - komplet svezaka
6. Josip Buljovčić, Crveno selo - lopta
7. Goran Benčik, Tavankut - knjiga "Zgrabljena mršavina"
8. Dalibor Križan, Tavankut - komplet svezaka

A sad teško pitanje! Riješite rebus i pošaljite rješenje na adresu Uredništva isključivo na dopisnicama ili u kuvertama, najkasnije do 25. VIII. Ako nemate razglednicu, isjecite karton te veličine i pošaljite poštom ili po svom župniku u Uredništvo. Naša adresa je: Uredništvo "Zvonika", Ivana Milutinovića 52, Subotica. Sretno!

NAGRADNI REBUS →

KUPON ZVONIKA br. 10

Rješenje rebusa: _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

"ZAKON" PROTIV EVANĐELJA ŽIVOTA

(nastavak)

* Ma jesmo li zaista sigurni da je embrij ljudsko biće a ne, recimo, "dio majke" ili "gruda mesa i krvi"?

- Od trenutka oplodnje jajašca počinje život koji nije očev ili majčin, nego život novog ljudskog bića koje se razvija sasvim samostalno. Nikad ne bi mogao biti ljudski život ako već nije od toga trenutka. Toj očevidnosti moderna genetička znanost pruža dragocjene potvrde. Da se opravda najteža zabrana svakog interventa koji smjera prema uništenju ljudskog embrija, dostatna bi bila samo vjerojatnost da se nalazimo sučelice jedne ljudske osobe.

* A majka? Zar se ona pokatkad ne nalazi u uvjetima objektivnih teškoća sve do očajanja. Zašto se ozbiljno ne uzmu u obzir i njezini razlozi?

- Istina, za majku odluka da abortira nekad ima dramatične i bolne oznake ukoliko ona odluku da se oslobodi začetog ploda ne poduzima zbog sebičnosti i komotnosti, nego zato što valja spasiti neka važna dobra, kao vlastito zdravlje ili dostojan način života za druge članove obitelji. Uvjeti za život djeteta, koje se ima roditi, kadšto su takvi da se čini da bi za nj bolje bilo da se ne rodi. Unatoč tome, takvi i slični razlozi, koliko god bili teški i dramatični, ne mogu nikada opravdati slobodno uništenje nedužnog ljudskog bića.

* Kako da se vlada katolički parlamentarac ili zakonodavac u zemlji u kojoj je pobačaj odobren građanskim zakonom?

- Kad ne bi bilo moguće zaustaviti ili posvema opozvati abortistički zakon, parlamentarac, čije bi osobno apsolutno protivljenje pobačaju bilo jasno i svima poznato, mogao bi dopušteno podržati prijedloge koji smjeraju da se ograniče zla takvog zakona i da mu se umanje negativni učinci na planu kulture i javnoga morala. Takvim se postupkom, zapravo, ne provodi nedopušteno sudjelovanje u nepravednom zakonu: štoviše, vrši se zakonit i dužan pokušaj da se omeđe naopaki vidici istog zakona.

* Kako ocijeniti pokuse ili eksperimentiranja s ljudskim embrijima?

- Upotreba embrija ili ljudskih začetaka kao objekta eksperimentiranja jeste prekršaj glede njihova dostojanstva kao ljudskih bića. Oni imaju pravo na isto poštovanje koje dugujemo već rođenom djetetu i svakoj osobi. Ista se moralna osuda odnosi i na postupak koji koristi još žive embrije i ljudske zametke (fetuse) bilo kao "biološki materijal" za potrošnju (za pravljenje krema za lice), bilo kao dobavljače organa ili tkiva za presađivanje u liječenju nekih bolesti. Ustvari, ubojstvo nedužnih ljudskih bića, iako u korist drugih, apsolutno je neprihvatljiv čin.

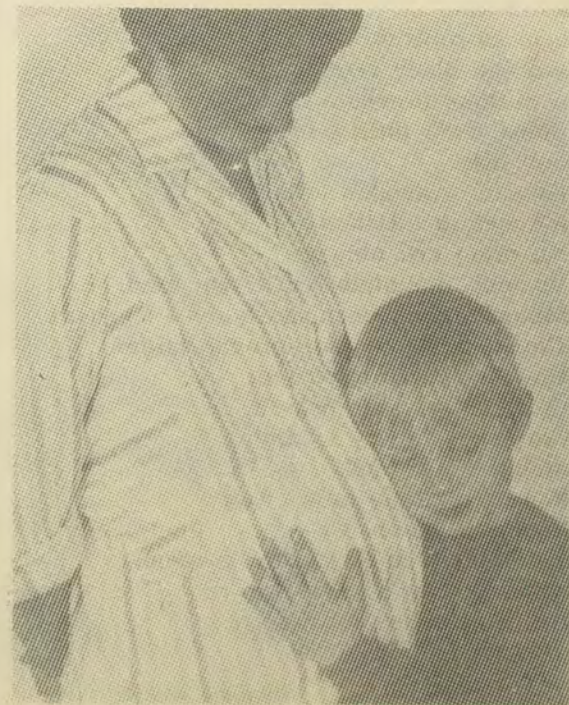
* Ako je sve to tako, što onda s onima koji ipak sve to čine?

- Skloni smo gledati i osuditi jednu ženu, muža, liječnika, drugo zdravstveno osoblje, zakonodavca... Krist nikada nije osudio osobu nego zlo djelo, što je najočitiije u prizoru žene uhvaćene u preljubu. Zaboravlja se da, prije svega, treba osuditi i suzbijati opći abortivni mentalitet koji se stvorio, ne samo u laičkim društvima, nego i u katoličkim. Na globusu se nešto krupno događa: godišnje se izvrši 40-50 milijuna samo "legalnih", tj. državnim zakonima dozvoljenih pobačaja, a gdje su oni tzv. "ilegalni" - koji se privatno izvode, pa onda oni pomoću abortivne pilule, napose RU 486, pa siprale itd. Bez sumnje uronjeni smo u "strukture grijeha"... Valja se pitati što dotično osoblje danas stvarno razumije od toga što poduzima. S etičkoga vidika svatko je odgovoran u mjeri svoje slobodne savjesti i djelovanja. No, objektivna etička načela su obvezatna za svakoga čovjeka.

Bog oprašta u sakramentu ispovijedi i ovakve grijehe ako se pokajnik iskreno kaje. Odrješenje od ovog grijeha - zbog njegove težine - pridržano je biskupu ili svećenicima kojima on daje ovlast. Naime, grijehom pobačaja počinitelj se "izopćuje iz Crkve". Za ovakve grijehe svećenik je dužan naložiti i veću i težu pokoru.

Odgovornost za "Evandjelje života"

Papa ovom svojom enciklikom želi da se "Radosna vijest o životu" proširi, osvijetli i produbi u teološkim fakultetima, sjemeništima i drugim katoličkim ustanovama. Jednako u sveučilištima, napose katoličkim, bioetičkim središtima, ustanovama... Za ovu Crkvenu nauku Papa od teologa, kateheta, dušobrižnika i duhovih vođa u njihovu odgovornu poslanju očekuje suglasnost, daleko od osobnih ideja, koje su možda čak i protivne "Evandelju života". Papa i ovu svoju encikliku završava razmatranjem o Mariji. Ovoga puta, o Mariji kao nedostiživu uzoru prihvaćanja života i upućuje molitvu njoj, "majci života". *Priredio: Andrija Anišić*

HAJDE DA SE UPOZNAMO

MARIJA VJERA JE NAJBITNIJA

Živimo u vremenu u kojem ljudi mnoge stvari čine samo iz formalnosti, a ne zato što im je to važno u životu. Tako mnogi ljudi, a pogotovo mladi idu sada u crkvu jer je to "u modi", a ne zato što to nešto znači za njihov život. Međutim, ja sam u prilici ovog puta razgovarati s osobom koja u crkvu ide zato što joj je vjera bitna u životu. Ime joj je **MARIJA BEZETOVIĆ**. Ima 15 godina. Krstila se ove godine na Veliku subotu i što drugo reći nego da je pravi vjernik.

* Marija, zbog čega si se baš sada, sa svojih 15 godina, krstila?

- Pošto kao mala nisam bila krštena, odlučila sam da to baš sada učinim. Kako sam bivala starija, shvatala sam koliko je vjera potrebna u životu da bi čovjek bio sretan i u duši vječno mlad. Družila sam se s drugaricama koje redovito odlaze na vjeronauk, mise... Zavidjela sam im zbog toga, jer su nekako uvijek bile drugačije od mene. Uz pomoć svoje majke, a naravno i prijatelja odlučila sam krenuti i ja Isusovim putem.

* Obzirom da si se nedavno krstila a i krizmala, koje mjesto zauzima vjera u Tvom životu?

- Iako imam previše obaveza, vjera mi je najbitnija u životu. Od kako sam primila darove Duha Svetoga, postala sam punoljetni kršćanin i to me potiče da sve više vremena posvećujem Bogu i molitvi.

* I pored svih obaveza u školi i van nje, kako stižeš redovito ići u crkvu i na vjeronauk?

- Redovito idem nedjeljom na misu i na vjeronauk bez obzira na sve moje obaveze. Volim ići na vjeronauk jer tamo mogu naučiti nešto novo, bitno za mene. Također, ondje imam priliku družiti se s mojim vršnjacima. Na misu također odlazim redovito jer se tada mogu maksimalno posvetiti Bogu budući da je misa najsnažnija molitva. Sve ovo ne pada mi teško jer mi vjera ulijeva snagu da u svemu tome ustrajem.

* Kakav je Tvoj doprinos župskoj zajednici?

- Osim aktivnog sudjelovanja u svetoj misi i na vjeronauku ne činim ništa posebno za župsku zajednicu. Međutim, spremna sam prema mogućnosti i svojim sposobnostima pružiti svoj dio i dati svoj doprinos da naša župska zajednica bude što ak-

tivnija, a crkva i župska zgrada što ljepša.

* Mnogi mladi Crkvu i vjeru ne shvaćaju ozbiljno, što bi im poručila?

- Apeliram na mlade da više vremena posvećuju Bogu. Bar onoliko vremena koliko potroše na gledanje neke kraće televizijske emisije. Poručujem im da krenu putem Krista i vidjet će da će biti mnogo sretniji, puni ljubavi i volje za životom, jer vjera je najbitnija u životu!

* Ovoj Tvojjoj tako jasnoj poruci ne treba komentar. Marija, hvala Ti na iskrenosti. Želim Ti da još više radosti doživljavaš u svom vjerskom životu.

Razgovor vodila: Željka Zelić

ZNATE LI ŠTO SU "GINGOČI"

Gospodine, moram ti nešto važno reći.

Gingoči nisu u vojsci.

Ne znam ti baš tko su "gingoči". Slutim da im je dom u toplom kutku Aleksandrovog sna. Jutros su, Gospodine, krenuli malo iz tog svog doma pa mi je u povjerenju dano da znam - "gingoči" postoje i nisu u vojsci.

Zbunili su me jutros "gingoči", Gospodine. Ali znaš, moje im se srce tako obradovalo. Kliknulo je srce da pozdravi "gingoče". Pa me i srce zbunilo.

Ti znaš, u prostorima moga uma često baš nema mjesta za srcolike klik-taje i da baš ti, ne "prošvercaš" ljubav u hladne labirinte naučenog i naviknutog, ne znam što bi bilo od mene. Kliknulo mi srce. Prošvercao si taj uzvik: "Nisu u vojsci!"

Prošvercao "gingoče" da me sjetiš da si Gospodin nad vojskama, da u tebi nema rata ni nemira, da me sjetiš da kad srce govori protiv života i da kad svi kažu da je ljubiti neprilično i ludo, da i tada ljubav stvara one one koji ne luduju u nemiru, da i tada živi u nama slika života koji je iznad svake misli, nemira i rata.

Ponekad se takvo saznanje sakrije u najtajnijem kutku srca, ali srce je srce, srce zna.

Srce zna sačuvati nesaznatljivu kap svoga postojanja i kada sve kaže da je besmisleno. Srce zna ljubiti iznad ratova, navika i hladnih labirinta uma. Srce se zna boriti. Srce zna pobijediti.

Kad sve kaže da je uzaludno, Tvoje Srce, moj Gospodine, moj Oče, progovori na usta malenog i pošalje "gingoče" da pomiluju poljuljanu vjeru, da osvijetle tamu sumnje.

Hvala ti na "gingočima", ma tko bili.

Hvala ti na Aleksandru i srcu mu što nosi tvoj prsten pa bez oholosti rada one koji su nad nemirom kao što si Ti koji si nad vojskama rodio Aleksandra protivno logici uma, rodio ga, obranio ga Srcem. Hvala Ti što si nad vojskama. I hvala Ti što si ispružen dlan na pomirbu. Ti nad vojskama, Ti nad nemirom, Ti si sam sebe pretvorio u dlan da zaštićeni Tvojom rukom budemo ono što uistinu jesmo. Mali Božji "gingoči" koji ljube mir.

Nataša, Osijek

Uređuje: Stjepan Beretić

NOVOSADSKI ŽUPNICI I ŽUPNI KAPELANI

Od osnutka prve župe u današnjem Novom Sadu, 1702. godine pa do 1718. na službu tamošnjim župljanima je bio po jedan franjevac iz Petrovaradina. Od 1718. godine na čelu župe su svjetovni svećenici.

Župnici

1. Andrija Novajovski 1718-1738.

2. Antun Černović 1738-1747.

Ovaj je župnik bio jedan od prvih bogoslova kalačke bogoslovije. Kao bogoslov nosio je još prezime svoje majke "Csernovits". Bio je prvi župnik u Gari 1735. a od 1738. godine je postao župnikom u Petrovaradinskom Šancu - današnjem Novom Sadu. Od 1743. godine je nosio očevo prezime "Knezovits".

3. Antun Knezović 1747-1752.

Četrnaest godina je župnikovao u Novom Sadu. Od 1752. bio je kanonik kantor u Kalači.

4. Mirko Noršić 1752-1797.

Župnik Noršić je rođen u Požegi u Hrvatskoj. I on spada među prve bogoslove kalačke bogoslovije. U Novom Sadu je bio kapelan župniku Novajovskom. U Kalači je predavao najprije filozofiju, pa bogoslovlje. Bio je i prefekt u bogoslovnom sjemeništu. 1748. župnik u Gari, 1749. godine on je prvi santovački župnik. Od 1752. godine župnikuje u Novom Sadu. Imenovan je začasnim kanonikom. Nakon svoje zlatne mise umro je među svojim župljanima.

5. Josef Kasztner 1797-1801.

Ovaj župnik je rodom iz Temišvara. Bio je kapelan u Novom Sadu, te nakon župnikovanja u Bukinu, 1797. godine postao je novosadskim župnikom.

6. Wenzel Thuegut 1801-1821.

Rodom je iz Győra. U Novi Sad je došao iz Futoga.

7. Leonard Novák 1821-1850.

8. Szakácsy Sándor 1850-1856.

9. Klácsányi Zsigmond 1856-1869.

10. Bende Imre 1869-1886.

11. Georg Kopper 1886-1910.

12. Dr. Paul Amon 1910-1915.

13. Fáth Ferenc 1915-1934.

14. Franjo Švraka 1935-1964.

Rođen je u Somboru 20. I. 1885. Za svećenika je zaređen u Kalači gdje je i studirao 1910. godine. Obnašao je razne službe u biskupiji. Pod starost je oslijepio. Umro je kao umirovljeni župnik u Somboru 1968.

15. Msgr. Csipak Ferenc 1964-1974.

Rođen je u senčanskoj župi Srca Isusova 25. IX. 1906. Bogoslovlje je studirao u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 1932. godine. Službovao je po raznim mjestima biskupije. Obavljao je brojne važne dužnosti u biskupiji. Papa Pavao VI. ga je odlikovao naslovom apostolskog protonotara. Umro je u Novom Sadu.

16. Msgr. Huzsvár László 1974-1988.

Rođen je u Horgošu 21. II. 1931. godine. Bogoslovlje je studirao u Zagrebu, za svećenika je zaređen 1957. godine. Službovao je po raznim mjestima biskupije. Izdavao je katolički časopis "Hitélet", pokrenuo je i izdavao godišnjak "Katolikus Kincses Kalendárium", bio je profesor mađarskog jezika u gimnaziji "Paulinum" u Subotici. Obavljao je mnoge dužnosti važne za cijelu biskupiju. Organizirao je brojna hodočašća i proslave velikih jubileja. Od 1970. godine je bio župnik novosadske župe sv. Elizabete, odakle je došao u središnju novosadsku župu. 1978. godine je postao papinskim prelatom, a 1988. godine postaje zrenjaninskim biskupom.

17. Blaško Dekanj 1988-1991

Rođen je u Žedniku 3. II. 1928. Nakon svršenog bogoslovlja u Đakovu, zaređen je u Subotici 1955. Službovao je u raznim mjestima biskupije. Bio je ekonom i prefekt sjemeništa Paulinum od 1962-1967, župnik u Žedniku, u Subotici u župi Sv. Roka, u Sv. Jurju te od 1988. župnik u Novom Sadu, odakle se vratio u Suboticu, u Sv. Rok gdje je umro 1994. godine. Obavljao je mnoge dužnosti u biskupiji, godinama se starao za svećenički dom Josephinum u Subotici.

18. Sztrikovits János 1991-

Rođen je u Bezdanu 21. XII. 1937. Bogoslovni fakultet je završio u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1965. Djelovao je u mnogim župama biskupije. Od 1975. je bio u župi sv. Elizabete u Novom Sadu. Obavlja dužnost tamošnjeg dekana. Za župnika u središnju gradsku župu imenovan je 8. srpnja 1991.

Župni kapelani

Jedan od najuglednijih župnih kapelana u Novom Sadu od 1902-1910. godine bio je Msgr. Lajčo Budanović, kasniji biskup Bačke Apostolske Administrature. U to je vrijeme izdao molitvenik "Slava Božja". Od 1934-1938. Msgr. Franjo Vujković. Julije Bašić je bio kapelan od 1969-1978. Slijedili su: Andrija Đaković, Ante Kopilović, Franjo Ivanković, Szeles Oszkár, Bennárik Ferenc i kao 76. kapelan u ovom stoljeću: Miroslav Orčić od 1989. do danas.

Napisala: Anica Nevolić

JOŠ O KRŠTENJU

MOŽE LI SE NEKOM KRŠTENJE USKRATITI?

Čula sam da je svećenik uskratio krštenje djeteta jedne moje rođakinje, koja doduše nije baš vjernica, ali ipak želi da joj se dijete pokrsti, jer će mu možda to nekad trebati!

Pitam Vas: Zar nije potrebno da se sva djeca krste? I na temelju kojeg zakona je svećenik to uskratio mojoj rođaki?

(J.K., Subotica)

Već smo o tome pisali u 3-4 broju "Zvonika", ali vidimo da je problem mnogo širi pa ćemo Vam razjasniti i odgovoriti na pitanje koje isto tako postavljaju i drugi vjernici.

Crkva ima poslanje od Isusa Krista da navješćuje evanđelje i da krsti sve narode do na kraj svijeta. Od prvih kršćanskih stoljeća Crkva je krstila ne samo odrasle nego i djecu. Pod pojmom "djece" podrazumijevaju se oni krštenici koji još nisu došli do uporabe razuma pa zbog toga ne mogu imati vlastitu vjeru. Tradicija krštavanja djece potvrđena je već od 2. stoljeća. Međutim, takva praksa je prihvaćena još mnogo ranije - od apostolskih vremena! U Djelima apostolskim 16,15.33; 18,8; 1Kor 1,16 - opisana su takva krštavanja u krugu cijeloga "doma": "Pokrsti se on i cijeli njegov dom!"

Uistinu, kao što kažete, potrebno je da se sva djeca krste. Crkva potiče roditelje da svoju djecu krste već u prvim danima po rođenju kako im se ne bi uskratila milost da postanu Djeca Božja (Zakonik kan. prava 867. i sl.)

Međutim, krštenje je prije svega sakrament vjere: "Tko uzvjeruje i pokrsti se, bit će spašen!" (Mk 16,16). Ali, vjera se nalazi u Crkvi, zajednici vjernika! I djeca se krste na vjeru te Crkve koju svjedoče roditelji, kumovi i prisutna zajednica vjernika (Crkva). Crkva ne može a da ne ispunjava svoju vlastitu zadaću, naime, da katekumenima-krštenicima, roditeljima i kumovima ustrajno stavlja na srce poziv evanđelja i probudi u njima istinsku vjeru (Naputak o krsnom obredu 4).

Zadaća je roditelja - prije, kod i poslije krštenja - vjerničko svjedočenje odraslih kršćana! Oni, naime, traže krštenje svog djeteta, oni daju odgovore kod odreknuća od grijeha i ispovijesti vjere, oni obećavaju kršćanski odgoj svoga djeteta! I sad je pitanje: Kako taj zadatak može ispuniti onaj roditelj koji nije vjernik ili je slab vjernik ("nije baš vjernica")?! Nije li to proturječje - tražiti prijem djeteta u zajednicu Crkve a da sam roditelj ne pripada toj Crkvi? Ili ne želi pripadati toj Crkvi? Roditelji trebaju obećati da će svoje dijete odgojiti u kršćanskoj vjeri - koja njima ništa ne znači!

Zato je naređeno u Instrukciji "Pastoralis actio" od 20.X 1980: "Mora se osigurati da dar krštenja pravim odgojem u vjeri i u kršćanskom životu može tako uzrasti da ovaj sakrament postigne svoje istinsko ostvarenje. Tu garanciju po pravilu moraju dati roditelji i rodbina. Ako netko tu garanciju u zbilji ne može dati, takav stav postaje temeljem zbog kojeg se ovaj sakrament može s pravom odgoditi; onome tko to sa sigurnošću ne može osigurati - krštenje se uskraćuje."

Formulacija Instrukcije o odgodi i uskraćivanju sakramenta krštenja svjesno je tako sročena i s velikom brižljivošću izražena da se ne može okvalificirati kao neka strogost ili krutost od strane Crkve. Jer, vjera koja se traži od roditelja da bi se dijete moglo krstiti, ne mora biti savršena; ona mora biti bar početna i ozbiljno utemeljena da bi mogla biti ostvarljiva!

Zato mi u našim župama nastojimo s roditeljima ostvariti susrete prije krštenja da se u njima vjera razbudi te da njihovu vjeru podupremo u vjeri Crkve u kojoj se

njihova djeca krste. Jer, krštenje je vrelo novoga života odakle izvire sav kršćanski život (1254. Katekizam Katoličke crkve).

Dakle, krštenje je ozbiljna stvar, svetinja - sakrament koji se temelji na vjeri onoga koji se krsti (kod odraslih) ili na vjeri roditelja (kod djece). Roditelji djece su garant da će krštenikova vjera rasti do ostvarenja punine. Krštenje, stoga, nije

radi toga "što će mu to nekad trebati" nego početak poziva u sinovstvo Božje, u pobratimstvo i posestrinstvo u Isusu Kristu, u zajedništvo i udioništvo s Bogom, u zemaljskoj i nebeskoj stvarnosti!

"Krštenje je najljepši i najdivniji od svih darova Božjih. Nazivamo ga milošću, prosvjetljenjem, kupelji preporođenja, pečatom Božjim, odjećom neraspadljivosti." (KKC 1216.)

Izgleda da Vaša rođaka nije mogla ili nije htjela biti garant vjere koja se traži za krštenje djeteta pa je nakon lošeg prijašnjeg iskustva svećenik morao najprije odgoditi, a onda i uskratiti krštenje. Može se još uvijek stvar popraviti: neka poprave prijašnje propuste i nek pokažu određeni stupanj ozbiljnosti u svojoj vjeri, osobito što se tiče kršćanskog odgoja djece.

Antun Miloš

I reče im: "Pođite po svem svijetu, propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasiće se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se."

(Mk 16,15-16)

NIJE ZLATO SVE ŠTO SIJA!

Dok sam nedavno boravio u Berlinu, bijah oduševljen velikim zgradama, dobro opremljenim trgovinama, lijepim parkovima, ulicama, velikim raskošnim svijetlećim reklamama, napretkom tehnologije. U toj mojoj oduševljenosti nisam zamijetio da u tom svjetlu i raskoši ima i puno tame i bijede. Tu bijedu i tamu zamijetio sam tek kada sam se zasitio razgledanja grada. Bili su to prosjaci. Najčešće sam ih viđao na trgovima. Sjedili bi na nekoj kartonskoj kutiji, a pored njih neka mala posudica, jedan natpis na kojem je nešto pisalo. Iako slabo obučeni znali su po čitav dan sjediti na trgu, ne misleći pri tom na svoje zdravstveno stanje, već na to kako će isprostiti koju marku kako bi nešto kupili za hranu i kako bi mogli prespavati u nekom svratištu, još jednu hladnu noć.

Jednom zgodom, dok sam putovao u U-Bahnom (podzemna željeznica), na jednom stajalištu unišla je "gospođa" osrednjih godina. Čim je U-Bahn krenuo, ona je počela govoriti kako je siromašna, kako nema što jesti i kako nema gdje spavati. Kada je završila, ispružila je drhtavu ruku i krenula od putnika do putnika čekajući da joj nešto udijelimo. Bila je sva uplakana. Većina nas joj je udijelila po neki Pfening, ali sve to bijaše naš višak, barem nam nije više zveckao po džepovima. Činjenica je da i u najbogatijim zemljama, pa tako i u Njemačkoj, koju svi rado hvalimo, ima jada i bijede, u što se i sam uvjerih.

A kako bismo se mi morali u takvim slučajevima ponašati, odnosno oni koji bi im mogli pomoći jer imaju više no što im je potrebno?! Nije fer da netko ima sve a netko ništa. Nažalost, oni koji bi mogli, ne žele im pomoći. A znate zašto? Jer ne znaju što znači biti siromašan. Suviše su pohlepni da bi mislili na druge. Pohlepa ih samo osiromašuje jer im nikada ne govori: dosta! Oni nemaju život, oni imaju samo novac.

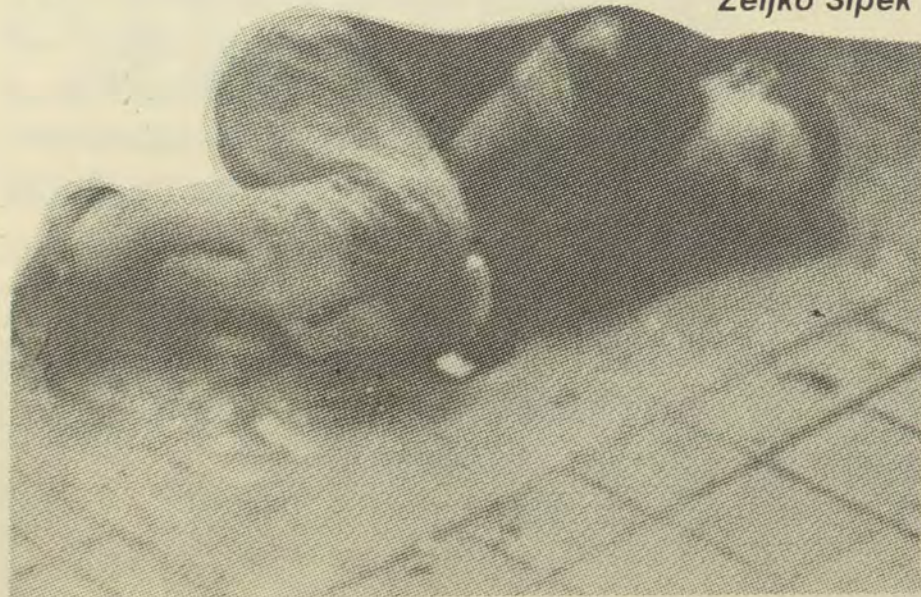
"Pohlepni nisu nikada u miru s pohlepnima. Svađaju se kao psi za svaku kost, pa i kad je drvena" kako reče Phil Bosmans.

Pošto većina nas ne zna što znači biti siromašan poput milijuna beskućnika u svijetu, možda bi bilo dobro da uradimo neke promjene u našem svagdanjem životu (barem u mašti):

Za početak srušimo svoje kuće te si sagradimo kolibe, ali ne od cigle, nego od lima, blata, kartona. Spavaću sobu, omiljenu fotelju, tapacirane stolice zamijenimo tvrdim daskama, kartonskim kutijama i limenim sanducima. Na auto ni ne pomišljajte. Izbacimo TV prijemnike, radio. Isključimo struju, telefon, plin, vodu. Novine, koje smo redovito kupovali, koristimo umjesto toplih deka. Nema više svakidašnjeg presvlačenja. Nema biranja, a kamo li bacanja hrane. I napokon, kada smo bolesni - nema ljubeznog liječničkog osoblja, već samo bespomoćno ležanje na milost i ne milost okrutne bolesti...

Za početak će nam ovo biti dosta. Mislim da smo u ovom svom maštanju shvatili što znači nemati ništa!? Tek kada bismo postali takvi siromasi, znali bismo da smo trebali više pružiti onima koji nemaju ništa. A vi koji imate i više no što vam treba spoznali biste da ste taj višak trebali podijeliti s onim koji nema ništa.

Željko Šipek

TRENTAK NEBA

Znao si, Gospodine,
dobri si znao,
što te čeka:
križ, muka, smrt...
Više puta si to
svojim učenicima rekao.
Nisu ti vjerovali.
Petar te čak odvratio...
Kazao si mu tada da je Sotona.

Znao si dobro
da će ih
tvoj križ sablazniti,
uplašiti...
I zato si, jednog dana,
uzeo sa sobom
Petra, Jakova i Ivana.
Poveo si ih na brdo,
u osamu.
I dok si molio
izgled ti se lica izmjeni
i odjeća sjajem zablista.
Bijaše to trenutak neba
na zemlji.

Apostoli bili zaspali.
No probudiše se na vrijeme.
Vidješe tvoju slavu i
osjetiše milinu neba!
Znao si, Gospodine,
da ću se i ja
plašiti križa i smrti.
Zato i meni
daruješ
trenutak neba -
svaki dan.

Kad te čistim srcem
primam u svetoj pričesti;
dok otvorenim srcem
čitam Sveto pismo;
dok svećenik izgovara
riječi:

Ja te odrješujem od grijeha tvojih... -
i vraća me u tvoj zagrljaj;

dok molim -
osobito zajedno:
u crkvi, u obitelji, s prijateljima -
trenutak neba.

Raširene ručice
djeteta kod krštenja;
radost zaručnika
kod vjenčanja -
trenutak neba.

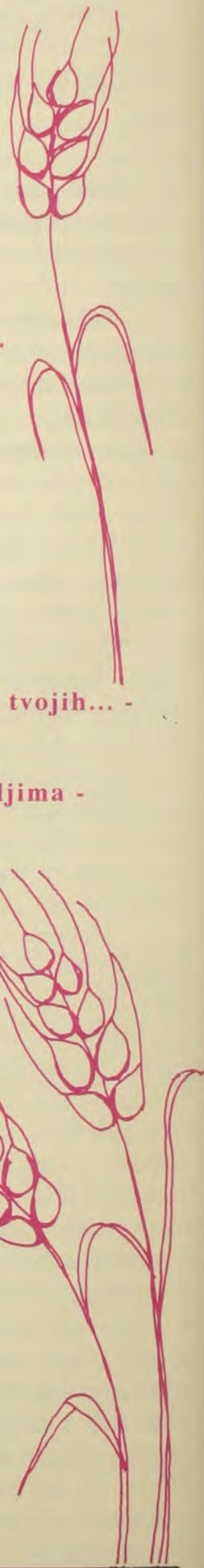
Zagrljaj voljene osobe;
dijete u naručju majke;
smješak bolesnika
prikovanog uz krevet -
trenutak neba.

I tako, iz dana u dan...
Hvala Ti, Gospodine,
za svaki darovani mi
trenutak neba
koji me vodi i hrabri
dok nosim svoj križ
slijedeći tebe.

Sve dok mi
kuca srce
ovdje na zemlji,
ne uskrati mi,
Gospodine,
taj trenutak neba
i daj da ga nikad
ne prespavam...

Daruj mi
trenutak neba
svaki dan -
sve dok ne iskusim
slavu neba
u milini Tvoje blizine!

Andrija Anišić

JOŠ JEDAN SVEĆENIK MANJE

+ BENNÁRIK FERENC

U subotu, 22. srpnja 1995. godine tragično je završio svoj život, utopivši se u Dunavu, svećenik naše biskupije vlč. Bennárik Ferenc, administrator župa sv. Elizabete i sv. Roka u Novom Sadu.

Vlč. Bennárik rođen je u Bečeju 12. rujna 1955. godine. Nakon završene Klasične gimnazije u sjemeništu "Paulinum" u Subotici, studij

teologije je nastavio u Zagrebu, na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, koji je završio 1987. godine. Za svećenika je zaređen u kapeli subotičkog sjemeništa "Paulinum" 20. siječnja 1987. godine. Od tada je svoje svećeničko služenje vršio kao kapelan u Bajmoku, Somboru, zatim je bio kratko administrator župe u Čonoplji, pa kapelan u novosadskoj župi Imena Marijina. U spomenutim župama župničku službu vršio je od 8. srpnja 1991. godine.

Tijelo pokojnika još uvijek, nažalost, nije pronađeno. Ipak je u crkvi sv. Elizabete u Novom Sadu, u ponedjeljak 31.07. u 10 sati održana sv. misa zadušnica koju je predvodio mons. Ivan Péntzes, subotički biskup u koncelebraciji većine svećenika Subotičke biskupije i iz susjedne Đakovačke i Srijemske biskupije, te uz sudjelovanje mnoštva vjernika svih novosadskih župa.

Povjerene mu župe i Subotička biskupija očekivale su od vlč. Ferencu još puno plodnog rada. No, Gospodin je htio drugačije. Doista, čudnovati su i nedokučivi njegovi putovi. Dopustio je Gospodin njegovu smrt na ovakav način i to u njegovoj četrdesetoj godini života. Njegova smrt šokirala je i rastužila nas njegove kolege, g. Biskupa kao i sve naše vjernike. Naša reakcija na njegovu smrt smije biti upit Gospodinu: Zašto? Ali, naš odgovor na njegovu smrt mora biti molitva za njegov vječni mir i pokoj u rukama Dobrog pastira, i još žarča i odlučnija akcija, kako molitvena tako i konkretna za odgoj novih duhovnih zvanja. Vjerujemo da Gospodin kuša one koje voli. I to nas tješi. A ona druga, narodna izreka: "Kad Gospodin hoće kazniti jedan narod onda mu oduzme svećenike", treba nam svima, i svećenicima i vjernicima, biti prigoda za ispit savjesti. Neka se i u slučaju smrti g. Bennárika obistini ona izreka: "Svako zlo za neko dobro"!

A.A.

Poštovani uredniče!

Pročitao sam nekoliko brojeva "Zvonika". Oprema i informativne rubrike mi se sviđaju. Ali veoma nedostaje rubrika u kojoj bi se vjerske istine **razumski obrazlagale**, na primjer o postojanju Boga, o nezabludivosti Crkve, o inkviziciji, o promašajima nekih crkvenih ljudi i vlasti, o temama morala i nemorala itd. Smatram, a znam i iz iskustva da su to danas gorući problemi. Zato Vas molim u svoje ime (po zanimanju sam pedagog) i u ime svojih brojnih prijatelja da svakako otvorite jednu takvu rubriku. Nije sve u tumačenju obreda crkvenih i u liturgiji.

Nadam se da ćete ovaj moj dopis objaviti u Vašem cijenjenom listu u korist zajedničkog dobra.

Pozdravlja Vas Tomislav Stantić

Poštovani velečasni Andrija,

Evo, odvažio sam se da Vam dostavim svoje spremne tekstove koji bi se možda mogli iskoristiti za časopis "Zvonik", koji, kako vidim, uzima sve važnije mjesto u duhovnom životu vjernika rimokatoličke vjeroispovjesti u ovim krajevima. Molio bih Vas, iako to nije praksa, da mi, ukoliko ste u mogućnosti, nekad nekom razglednicom javite da li Vam moji prilozi odgovaraju i da li bih mogao još ponešto dostaviti. Unaprijed se zahvaljujem i želim Vama i uredništvu "Zvonika" puno sreće u poslu.

Srdačno Vas pozdravljam u Isusu i Mariji!

Dragan Bošković, Beograd

P.S. Zaboravih napomenuti da sam student III godine književnosti, da pišem eseje, prozu, poeziju.

Đakovačka i Srijemska biskupija
Rimokatolički župski ured Slavonski Brod
Štovano uredništvo,

Tek ovih dana dođe mi u ruke Vaš list "Zvonik" koji me silno obradovao. Kako svojim obujmom, tako i sadržajem. Nakon pokušaja kroz dugih niz godina da katolici Hrvati dobiju kvalitetan list, konačno vjerujem da će ovaj list odgovoriti potrebi Crkve i naroda na tim prostorima. Posebno mi je drago da prati tokove i gibanja sveopće Crkve, prenosi informacije cijele Crkve, te donosi niz zanimljivosti iz župskih zajednica. Također mi je drago da je uključen veći broj ljudi, jer s tim je moguć i veći protok međusobnog obogaćivanja. Od srca vam čestitam na takvom nastojanju te sam slobodan zamoliti vas da mi redovno šaljete za sada dva primjerka, a nadam se uskoro i više. Također molim da mi pošaljete i prvi (1) broj kao i Subotičku Danicu, naravno uz nadoknadu.

Uz iskreni i bratski pozdrav Uredniku i svim djelatnicima u listu "Zvonik",

Andrija Đaković, svećenik

Poštovani g. Andrija!

Na samom početku srdačno Vas pozdravljam te izražavam lijepu želju za Vaš budući rad. Prvo se želim zahvaliti što ste nam počeli slati "Zvonik". Dobili smo sve do sada izašle brojeve tako da Vam sad ne moram prigovarati što nam ne šaljete list. Sada bih molio da i našem Slavku u Rijeci isto šaljete list jer i on je isto iz tih naših ravničarskih krajeva. To je, naravno, i sam poželio dok je bio tu neko vrijeme.

Eto mene opet s dva članka. Napisana su davno, a nisam ih htio poslati jer sam bio ljut što ste u prošlom članku izbacili pola sadržaja, no to vam opraštam. Nadam se da tekstovi zadovoljavaju. Znam da ima i pravopisnih grešaka, ali što će onda lektor raditi. Tekstove objavite kad vam je volja, a ako mislite da nisu dobri, ne objavljujte ih. Ja nisam profesionalac u pisanju članaka. Možda su mi ideje dobre samo ih još dobro ne razrađujem. Imate pravu nešto izmijeniti pa i dodati!

Toliko od mene. Želim vam uspjeh u radu. Neka vas prate mir i dobro!

Zeljko Sipek

DUŽIJANCA '95.

- raspored -

- 03.08.: - Otvorenje izložbe - Likovni susret u 19 sati
 05.08.: - Veliko kolo - "Bunjevačko kolo" u 19 sati
 06.08.: - Mala Bosna: u 10 sati - misa;
 u 16 sati - akademija
 06.08.: - Đurđin: u 10 sati - misa
 - Đurđin u 19 sati - akademija
 - (100. obljetnica rođenja
 Ivana Malagurskog- Tanara)
 09.08.: - Književna večer u čast Matije Poljakovića
 "Bunjevačko kolo" u 19 sati
 10.08.: - Književna večer u čast Ante Jakšića
 "Bunjevačko kolo" u 19 sati
 12.08.: - Subotica/katedrala: Svečano Večernje
 u 18 sati
 13.08.: - Subotica-Sv. Rok: blagoslov i ispraćaj
 bandaša i bandašice u 9 sati
 - Subotica / katedrala: Euharistijsko slavlje
 u 10 sati
 - Subotica / župni dom sv. Roka:
 Bandašičino kolo u 18 sati

NOVA POSTAVKA BISKUPIJSKOG MUZEJA

u sjemeništu "PAULINUM" u Subotici

15. 08. 1995. godine - otvaranje

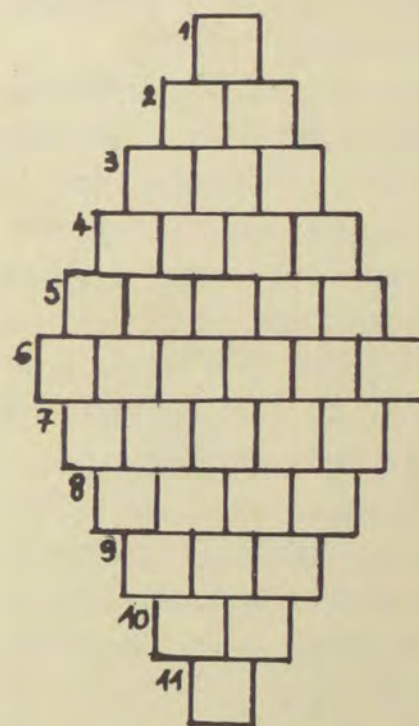
Muzej možete pojetiti od 9 - 12 sati i od 17 - 19 sati

Ulaz iz ulice Jožefa Atile

I oni čitaju i vole "ZVONIK"

ZA RAZONODU

1. Predzadnje slovo abecede
2. Automobilska oznaka za Zrenjanin
3. Poziv
4. Bazga
5. Ima ga svaka crkva
6. Katolički list
7. Kemijski element H
8. Piće bez kojeg se ne može
9. Vojna formacija
10. Automobilska oznaka za Valjevo
11. 28. slovo abecede

PROŠTENJE NA BUNARIČU '95.

Subota - 26. 08. 1995.

- u 19 sati: SLUŽBA POKORE
 ISPOVIJED
 u 20 sati: SVEČANO MOLJENJE KRUNICE
 u 21 sat: SLUŽBA SVJETLA
 PROCESIJA SA SVIJEĆAMA
 u 22 sata: SVETA MISA
 u 23 sata: MOLITVENO BDIJENJE MLADIH

Nedjelja - 27.08.1995.

- u 7 sati: MISA U KAPELI - hrvatski/mađarski
 u 8 sati: BISKUPSKA MISA NA
 MAĐARSKOM JEZIKU
 u 10 sati: BISKUPSKA MISA NA
 HRVATSKOM JEZIKU
 u 16 sati: MISA - hrvatski/mađarski

BRAČNI SUSRETI

Subotica-sv. Rok

Petak, 18.08. 1995. u 20,30 sati

MOLITVENI SUSRETI MLADIH

Samostan Kćeri Milosrđa

Subotica, Skerličeva 4/a

Svakog ponedjeljka u 20 sati

Rješenje križaljke iz prošlog broja:

VODORAVNO: 1. IVAN; AMEN 2. NALOG; TREMA 3. RJ; TOSKA;
 IR 4. ISTA; O; BOSA 5. KORE; PATA 6. MÄR; LIR; KRK 7. A; BIBLIJA; O
 8. SLAMA; MODUS 9. TARA; DARA.

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/24-740. Glavni i odgovorni urednik: Andrija Anišić; zamjenik glavnog i odgovornog urednika: Franjo Ivanković; tehnički urednik: mr Ervin Čeliković; lektor i korektor: Katarina Čeliković; vinjete: Cecilija Milanković. Uredničko vijeće: Josip Anišić, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Vesna Ivanković, Andrija Kopilović, o. Marijan Kovačević, Grgo Kujundžić, Antun Miloš, Josip Pekanović, Ivan Piuković, Blaženka Piuković i Branko Vaci. Tiraž 2800. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel: 024/51-202.